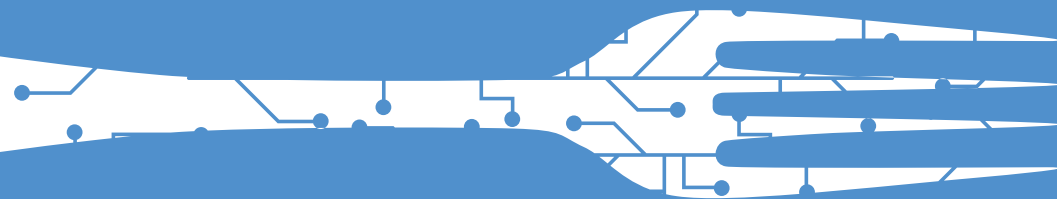
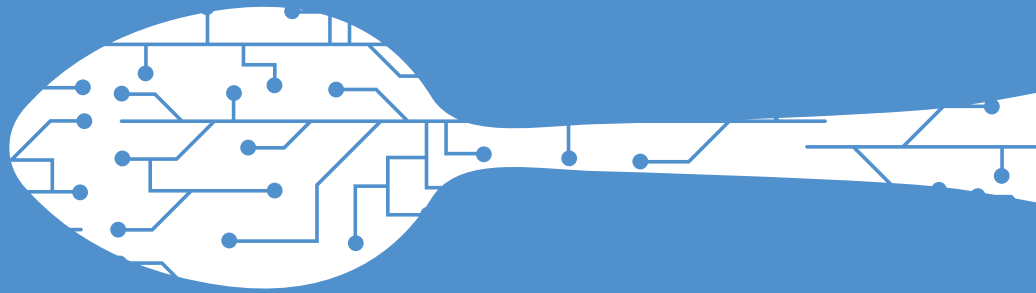

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

سمارت فوود آینده افغانستان

سلسله مارت فود آینده افغانستان

Food and Agriculture Organization of the United Nations
Kabul, 2021

Required citation:

FAO and MAIL. 2021. سمارت فود آینده افغانستان. Kabul, FAO.

نامگذاری های ارائه شده و ارائه مطالب در این محصول اطلاعاتی به معنای بیان هیچ گونه نظری از طرف سازمان خوراک و زراعت ملل متحد (FAO) یا وزارت زراعت، آبیاری و مالداری (MAIL) در مورد وضعیت قانونی یا توسعه ای هر کشور، قلمرو، شهر یا ناحیه یا مقامات آن، یا در مورد محدودیت مرزها یا مرزهای آن. ذکر شرکتها یا محصولات خاصی از تولیدکنندگان، چه اینها ثبت شده باشند یا نه، به این معنا نیست که آنها مورد تأیید یا توصیه FAO یا MAIL قرار گرفته اند تا دیگران با ماهیت مشابه ترجیح داده شوند.

دیدگاه های بیان شده در این محصول اطلاعاتی، نظر نویسنده (نویسندگان) است و الزاماً منعکس کننده دیدگاه ها یا سیاست های FAO یا MAIL نیست.

ISBN 978-92-5-134649-5

ISBN of MAIL

© FAO and MAIL, 2021

برخی از حقوق محفوظ است. این اثر تحت مجوز Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike (https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/igo/legalcode)؛ 3.0 IGO (CC BY-NC-SA 3.0 IGO) در دسترس است.

طبق شرایط این مجوز، این اثر ممکن است کپی، توزیع مجدد و برای مقاصد غیرتجاری اقتباس شود، مشروط بر اینکه اثر به طور مناسب ذکر شود. در هرگونه استفاده از این کار، نباید پیشنهادی وجود داشته باشد که FAO از سازمان، محصولات یا خدمات خاصی حمایت کند. استفاده از لوگوی FAO مجاز نیست. اگر اثر اقتباس شده باشد، باید تحت مجوز یکسان یا معادل Creative Commons مجوز داشته باشد. اگر ترجمه ای از این اثر ایجاد شود، باید شامل سلب مسئولیت زیر به همراه استناد مورد نیاز باشد: " این ترجمه توسط سازمان خوراک و زراعت ملل متحد (FAO) ایجاد نشده است. FAO هیچ مسئولیتی در قبال محتوا یا صحت این ترجمه ندارد. نسخه اصلی انگلیسی باید نسخه معتبر باشد. "

اختلافات ناشی از مجوز که نمی توان به صورت دوستانه حل و فصل کرد، با وساطت و داوری مطابق آنچه در ماده 8 مجوز توضیح داده شده است حل می شود، مگر در موارد دیگری که در اینجا پیش بینی شده است. قوانین میانجیگری قابل اجرا قوانین میانجیگری سازمان جهانی مالکیت معنوی است <http://www.wipo.int/amc/fa/mediation/rules> و هرگونه داوری مطابق با قوانین داوری کمیسیون بین المللی سازمان ملل متحد خواهد بود. حقوق تجارت (UNCITRAL)

مواد شخص ثالث. کاربرانی که مایل به استفاده مجدد از مطالبی از این اثر هستند که به شخص ثالث نسبت داده شده است، مانند جداول، ارقام یا تصاویر، مسئول تعیین نیاز به مجوز برای استفاده مجدد و اخذ مجوز از دارنده حق چاپ هستند. خطر ادعاهای ناشی از نقض هر یک از اجزای متعلق به شخص ثالث در کار فقط به عهده کاربر است.

فروش، حقوق و مجوز. محصولات اطلاعاتی فائو در وب سایت فائو (www.fao.org/publications) موجود است و می توانید از طریق Publications-sales@fao.org خریداری کنید. درخواست برای استفاده تجاری باید از طریق: www.fao.org/con-tact-us/licence-request ارسال شود. سوالات مربوط به حقوق و مجوز باید به آدرس: copyright@fao.org ارسال شود.

۷۱	لست مخففات
۱	مقدمه
۲	سمارت فود آینده افغانستان
۲	خلاصه گزارش و پیشنهادات
۲	غذاهای فراموش شده و کم استفاده که منشاء نباتی دارند عبارت اند از:
۴	غذاهای فراموش شده و کم استفاده که منشاء غیرنباتی دارند:
۵	معلومات عمومی درمورد سمارت فود آینده افغانستان
۵	کشف دوباره سرمایه های نهانی یعنی غذاهای فراموش شده کم استفاده جهت رسیدن به هدف "رسانیدن گرسنگی به صفر"
۵	مقدمه:
۵	معلومات ابتدایی
۶	دلایل برای طرح انجام تحقیق درافغانستان
۷	مقایسه کشور های حوزه آسیا و اقیانوس آرام سازمان خوراک و زراعت ملل متحد
۷	موقعیت جغرافیوی
۱۰	وضعیت تغذی
۱۱	سروی سمارت فود آینده افغانستان
۱۳	دلایل برای شامل نمودن غذاهای قدیمی فراموش شده و کم استفاده که منشاء غیرنباتی دارند در سروی افغانستان
۱۵	زون های زراعتی ایکولوژیکی افغانستان
۱۶	زون زراعتی مرکزی
۱۸	زون زراعتی اقلیمی شرقی
۱۸	زون زراعتی اقلیمی شمال
۱۹	زون زراعتی اقلیمی شمال شرق
۱۹	زون زراعتی اقلیمی جنوبی
۱۹	زون زراعتی اقلیمی جنوب غربی
۱۹	زون زراعتی اقلیمی غربی
۲۰	خلاصه
۲۱	جمع آوری ارقام سروی افغانستان
۲۱	همکار ملی انجام دهنده سروی سمارت فود آینده افغانستان

۲۱	جمع آوری ارقام
۲۳	نظارت از ارقام جمع آوری شده و کنترل کیفیت
۲۳	تقسیمات دیموگرافیک پاسخ دهنده گان سروی ساحوی
۲۴	تعداد و فیصدی مجموع اشتراک کننده (پاسخ دهنده های) سروی از لحاظ موقف اجتماعی
۲۵	مجموع اشتراک کننده گان (جواب دهنده گان) سروی ملی از نظر عمر
۲۵	فیصدی مجموع اشتراک کننده گان از لحاظ درجه تحصیل
۲۶	دریافت های سروی در ارتباط به غذاهای فراموش شده و کم استفاده دارای منشاء نباتی
۲۶	غذا های فراموش شده و کم استفاده مربوط به غله جات
۲۷	نباتات ریشه ای و تیوبر
۲۸	غذاهای فراموش شده و کم استعمال خانواده حبوبات و لوبیا
۳۰	غذا های فراموش شده و کم استفاده بخش میوه جات، توت و سبزیجات
۳۱	خسته باب، دانه باب و مساله جات
۳۲	تولیدات زراعتی منشاء نباتی خاص مربوط به افغانستان
۳۳	دریافته های سروی درمورد غذاهای غیر نباتی
۳۴	مرغ های کلان و مرغابی ها
۳۵	انواع غذاهای فراموش شده و کم استعمال پرنده گان کوچک
۳۶	انواع غذاهای فراموش شده و کم استعمال مربوط انواع ماهی ها
۳۷	غذاهای فراموش شده و کم استفاده خاص منشاء حیوانی که درلست مواد ممد سروی گنجانیده نشده بود
۳۷	پیشنهادات بر اساس یافته های سروی سمارت فود آینده
۳۸	محدودیت ها و مشکلات سروی سمارت فود آینده در افغانستان
۳۹	نتیجه گیری
۴۰	ضمیمه ۱: تصاویر کارمندان ساحوی و اشتراک کننده گان سروی سمارت فود آینده افغانستان
۴۱	ضمیمه ۲: تصاویر از دوره آموزش جمع آوری معلومات ساحوی در انستیتوت تغذی و اقتصاد خانواده افغانستان

جدول ها

- جدول شماره ۱: ۴۳ نوع از غذاهای فراموش شده و کم استفاده به ترتیب اهمیت آنها به اساس تقسیم بندی پنجگانه محصولات زراعتی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد..... ۳
- جدول مختصر شماره ۲: لست غذا های فراموش شده و کم استفاده حیوانی افغانستان که به اساس چهارکتگوری ذکر شده فوق از بیشتر الی کمتر ترتیب شده اند..... ۴
- جدول شماره ۳: مقایسه افغانستان با هشت کشور دیگر دفتر حوزوی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد (FAO RAP) ۸
- جدول شماره ۴: شاخص های سوء تغذی در هشت کشور حوزه آسیا و آقیانوس آرام سازمان خوراک و زراعت ملل متحد و افغانستان. ۱۱
- جدول شماره ۵: کتگوری پنجگانه غذاهای منشاء نباتی و ۳۹ غذاهای فراموش شده کم استفاده که در سروی حوزوی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد لست گردیده اند..... ۱۲
- جدول شماره ۶: چهار کتگوری محصولات حیوانی و ۱۹ غذا فراموش شده و کم استفاده احتمالی افغانستان..... ۱۵
- جدول شماره ۷: زون های زراعتی اقلیمی سروی سمارت فود آینده افغانستان..... ۱۶
- جدول شماره ۸: درجه بندی غله جات که در راپور هشت کشور و دیگر ۲۷
- جدول شماره ۹: درجه بندی غذاهای ریشه ای و تیوبر، راپور هشت کشور و دیگر..... ۲۸
- جدول شماره ۱۰: درجه بندی خانواده غذاهای حبوبات ولوبیا، راپور هشت کشور و دیگر ۲۹
- جدول شماره ۱۱: درجه بندی میوه جات، توت و سبزیجات و راپور هشت کشور و دیگر ۳۱
- جدول شماره ۱۲: درجه بندی خسته باب، دانه باب و مساله جات فراموش شده و کم استفاده، راپور هشت کشور و دیگر ۳۲
- جدول شماره ۱۳: درجه بندی حیوانات پستاندار فراموش شده و کم استفاده، حسب جواب اشتراک کننده گان..... ۳۴
- جدول شماره ۱۴: درجه بندی مرغ های کلان و مرغ آبی ها حسب جواب اشتراک کننده گان لست شده در مواد ممد سروی و دیگر..... ۳۵
- جدول شماره ۱۵: درجه بندی پرند گان کوچک حسب جواب اشتراک کننده گان، لست شده در مواد ممد سروی و دیگر..... ۳۵
- جدول شماره ۱۶: درجه بندی ماهی ها حسب جواب اشتراک کننده گان، در مواد ممد سروی و لست شده دیگر..... ۳۷

فهرست اشکال

- گراف شماره ۱: هفت زون ایکولوژیکی افغانستان..... ۱۷
- گراف شماره ۲: هفت زون زراعتی اقلیمی افغانستان به تفکیک ولایات..... ۱۸
- گراف شماره ۳: ارتفاع در زون های افغانستان و منطقه ۲۰
- گراف شماره ۴: فیصدی اشتراک کننده گان سروی در هر زون..... ۲۴
- گراف شماره ۵: موقعیت اجتماعی پاسخ دهندگان نظرسنجی ملی ۲۴
- گراف شماره ۶: اشتراک کننده سروی به تفکیک سن ۲۵
- گراف شماره ۷: اشتراک کننده سروی به تفکیک سطح تعلیمی ۲۶

لست مخففات

مرکز تحقیقات بین زراعت استرالیا	ACIAR
آجندای ملی امنیت غذایی و تغذیه افغانستان	AFSeN-A
انستیتوت تغذی و اقتصاد منزلی افغانستان	AINHE
ارزش زنجیره ای مالداري افغانستان	AVC-L
انستیتوت تحقیقات زراعتی بنگلادش	BARI
تنوع زیستی بین المللی	BI
پروژه توسعه زنبورداری و مالداري	BAHDP
پروژه توسعه زنبورداری	BDP
زون اقلیمی زراعتی مرکزی	CACZ
انستیتوت تحقیقات و توسعه زراعت کامبوج	CARDI
آکادمی علوم زراعتی گرمسیر چین- منابع جینتیکي محصولات مناطق گرمسیر	CATAS-TCGRI
محصولات برای آینده	CFF
ریاست تحقیقات زراعتی ، میانمار	DAR
زون اقلیمی زراعتی شرقی	EACZ
دفتر ساحوی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد برای آسیا و اقیانوس آرام	FAO RAP
سازمان خوراک و زراعت سازمان ملل متحد	FAO
گردآورنده معلومات ساحوی	FDC
سمارت فود آینده افغانستان	FSF
تولید ناخالص داخلی	GDP
دولت جمهوری اسلامی افغانستان	GoIRA
مرکز بین المللی تحقیقات زراعتی در مناطق خشک	ICARDA
مرکز بین المللی برای توسعه کوه ها	ICIMOD
انستیتوت تحقیقات بین المللی محصولات زراعتی برای مناطق گرمسیر-نیمه خشک	ICRISAT
شبکه بین المللی میوه جات مناطق گرمسیر	TFNet
مدیر تخنیکي	LTO
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري افغانستان	MAIL
بنیاد تحقیقاتی زراعتی M S Swaminathan برای تغذی در آسیای جنوبی	MSSRF-LANSA
وزارت معارف افغانستان	MoE
زون زراعتی شمال شرقی	NAECZ
انستیتوت تحقیقات ملی زراعتی و جنگلات ، لائوس	NAFRI
برنامه اولویت ملی	NPP
انواع فراموش شده و کم مصرف	NUS
زون زراعتی و اقلیمی جنوب غربی	SWACZ
اهداف انکشاف پایدار	SDGs
Uttar Banga Krishi Viswavidyalaya، بنگال غربی، هند	UBKV
سازمان ملل متحد	UN
برنامه انکشافی سازمان ملل متحد	UNDP
دفتر سازمان ملل برای مواد مخدر و جرم	UNODC
پروگرام توسعه بین المللی ایالات متحده	USAID
پوهنتون استرالیای غربی	UWA
منطقه زون زراعتی و اقلیمی غربی	WACZ

عدم امنیت غذایی و سوء تغذی همچنان یک نگرانی جدی در افغانستان است زیرا به طور گسترده در سراسر کشور در حال گسترش است. مبارزه با ناامنی غذایی و سوء تغذی یکی از اولویت های اساسی توسعه برای دولت جمهوری اسلامی افغانستان بوده است، که به اهمیت ستراتیژی گرسنگی صفر برای رسیدن به اهداف توسعه پایدار ۲۰۳۰ بسیار مهم است. طبق تجزیه و تحلیل امنیت غذایی (IPC) در سال ۲۰۱۸، تقریباً ۴۵٪ از کل جمعیت کشور از ناامنی غذایی متوسط یا شدید رنج می برند. سطح سوء تغذی، با وجود برخی پیشرفت ها در سال های اخیر، به ویژه برای آسیب پذیرترین افراد مانند کودکان زیر پنج سال، زنان در سن باروری و افراد کهن سال نگران کننده بشمار میرود. بر اساس نظرسنجی ملی تغذی ۲۰۱۳ سوء تغذی کودکان بسیار بلند بوده و شیوع قد کوتاهی و اتلاف در کودکان زیر پنج سال به ترتیب ۴۰،۹٪ و ۹،۵٪ بود. گسترش عدم امنیت غذایی و سوء تغذی در مناطق مختلف و اقشار مختلف کشور متفاوت است. چالش های محیط زیستی منجر به تولید کم مواد غذایی، ضایع شدن مواد غذایی پس از برداشت محصول، تنوع غذایی کم، عدم دسترسی اقتصادی به غذا و خدمات صحتی و حفظ الصحه ضعیف از عوامل اصلی عدم امنیت غذایی و سوء تغذی در افغانستان به شمار می روند.

وزارت زراعت آبیاری و مالداری (MAIL) با حمایت سازمان خوراک و زراعت ملل متحد (FAO) همچنان متعهد است که از دسترسی مردم به غذای کافی و تغذی مناسب اطمینان حاصل کند، و با ایجاد تحول در سیستم های غذایی و همچنان تقویت توسعه در مناطق روستایی تولید مواد غذایی را افزایش دهد. از این رو، شناسایی فرصت های بالقوه برای تولید مواد غذایی متنوع که می تواند ناامنی غذایی و تغذیه ای را به روشی پایدار برطرف کند، امری حیاتی است. توپوگرافی و شرایط اقلیمی خاص افغانستان فرصت هایی را برای تولید محصولات بومی با ارزش بالا فراهم می کند، اما چنین محصولات موجود یا مورد استفاده کم و غفلت قرار می گیرند و یا برای اهداف دیگر همچو تهیه خوراک حیوانی استفاده می شوند. برخی از کشورهای منطقه قبلاً انواع نادیده گرفته شده و کم مصرف (NUS) شانرا شناسایی کرده و از آنها به عنوان "گنجینه های نهانی" خود نام برده اند. این غذاها (Future Smart Food) نامیده می شوند، که غنی از مواد مغذی بوده، از نظر اقتصادی ارزان، و به آب و هوا محل تطابق کامل داشته و قابل کشت هستند.

غذاهای نادیده گرفته شده و کم مصرف می تواند نقشی اساسی در مبارزه با گرسنگی و سوء تغذی داشته باشد. شناسایی NUS از طریق این سروی اولین گام برای دستیابی به ظرفیت کامل FSF است که به تولید، پروسس، بازاریابی و مصرف پایدار نیاز دارد. انکشاف ظرفیت ها و بهبود مکانیزم های شریک سازی دانش در سراسر کشور و منطقه برای استفاده بهتر از پتانسیل سمارت فود آینده به منظور رسیدن به هدف (گرسنگی صفر) و استفاده از تجربیات بدست آمده از این سروی مهم است.

وزارت زراعت، آبیاری و مالداری افغانستان با مشارکت سازمان خوراک و زراعت ملل متحد و دیگر نهادهای ذیدخل از دانش و معلومات بدست آمده در مورد NUS بهره مند می شوند تا بتوانند سیستم های غذایی پایدارتر، مغذی، مقاوم در برابر آب و هوا و متنوع را توسعه دهند.

سمارت فود آینده افغانستان

گزارش مختصر و پیشنهادات

دفتر حوزوی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد برای آسیا و اقیانوس آرام (FAO RAP) بعد از موافقت رئیس عمومی این سازمان در صدد ابتکار پیدا نمودن سمارت فود آینده (FSF) در ساحه حوزه آسیا و اقیانوس آرام گردید. سمارت فود آینده (FSF) در انکشاف و توسعه زراعت و متنوع ساختن محصولات زراعتی رول مهم ایفا نموده و در رسیدن به اهداف انکشاف توسعه پایدار (SDG) کمک میکند. به ویژه هدف دوم انکشاف پایدار ملل متحد (DSG # ۲)، که عبارت از، ریشه کن ساختن گرسنگی و همه اشکال سوء تغذی الی سال ۲۰۳۰ میباشد. گزارش کامل بررسی از هشت کشور مربوط به حوزه آسیا و اقیانوس آرام به عنوان فیوچرسمارت فود (FUTURE SMART FOOD) به نشر رسیده است که در آن گنجینه های نهانی از انواع غذاهای فراموش شده و کم مصرف در آسیا تذکره عمل آمده است (FAO, ۲۰۱۸).

طبق رهنمود های حوزوی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد (FAO) توجه اولی برای افغانستان این بوده که انواع از تولیدات زراعتی که در حال حاضر فراموش شده و استفاده آن محدود شده است (NUS) دریافت گردند. درلست غذاهای فراموش شده و کم استفاده (NUS) حوزه آسیا و اقیانوس آرام سازمان خوراک و زراعت ملل متحد (FAO RAP) غذاهای که شامل اند عبارت از: ۱- غله جات ۲- ریشه هاوتیوبر (Roots and Tubers) ۳- حبوبات ۴- ترکاری ومیوه جات، و ۵- خسته باب، دانه باب و مساله جات (Seeds and Spices، Nuts). در سروری و تحقیق دریافت

غذاهای فراموش شده و کم استفاده (NUS) برای افغانستان غله جات مانند برنج، گندم و جواریی را که از جمله محصولات مروج قیمت بها Cash Crop هستند از لست رهنمود خارج گردیده اند. هدف از خارج ساختن انواع غذاهای یاد شده این بود تا آنعده از غذاهای فراموش شده و کم استفاده (NUS) که در افغانستان پیدا میشوند وارزش غذای بلند دارند دریافت گردیده و شامل سمارت فود آینده گردند.

غذاهای فراموش شده و کم استفاده که منشاء نباتی دارند عبارت اند از:

در لست غذاهای فراموش شده و کم استفاده سازمان خوراک و زراعت ملل متحد که بعد از اجرای سروری در هشت کشور حوزه آسیا و اقیانوس آرام ترتیب گردیده است حدود ۳۹ نوع از محصولات زراعتی که منشاء نباتی دارند دریافت گردیده که لست کامل آن در جدول سوم گزارش عمومی و تفصیلی مربوط ارزیابی افغانستان درج است.

دفتر سازمان خوراک و زراعت ملل متحد در افغانستان بعد از یک سلسله تحقیقات ویژه و سروری عمومی به سطح کشور در همکاری با مؤسسه تحقیقاتی ملی یک سروری ساحوی همه جانبه ملی را جهت دریافت غذا های فراموش شده و کم استفاده به اکمال رساندند، که میتودها و طرز جمع آوری ارقام و دریافت های آن بشکل مفصل در گزارش عمومی ذکر گردیده است. در یافت های که در طی سروری مربوط افغانستان به دست آمده به تعداد ۴۳ نوع از غذاهای فراموش شده و کم استفاده در افغانستان را لست نموده که در جدول شماره ۱ در ذیل ذکر گردیده اند.

جدول شماره ۱: ۴۳ نوع از غذاهای فراموش شده و کم استفاده به ترتیب اهمیت آنها به اساس تقسیم بندی پنجگانه محصولات زراعتی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد

خسته باب، دانه باب و مساله جات	میوه ها و سبزی جات	حبوبات	نباتات ریشه ای و تیوبرها	غله جات
نبات نعنای مانند	کدو زمستانی	ماش	کچالو شیرین	ارزن ایتالیایی
چهارمغز	کدو و ترایی	لوبیا فبا	کچالو پشمی	باجره
کتان	توت	نخود		گل تاج خروس
	ترایی	عدس	شلغم	ارزن ترکی
زیره	شنبليله	سویا بین	ملی سرخک	دانه گل تاج خروس
پسته		لوبیا برنج مانند	چغندر	ارزن کلک مانند
کنجد	زردآلو	نخود فرنگی	ملی سفید	برنج مخصوص
مرچ سبز	میوه های خاندان توت	ماش سیاه		
	بامیه	لوبیا خورد		جو
	عناب			جودر
	ناک	باقلی		
	آلو			۴۳ مجموع

۱۸ محصول زراعتی فراموش شده و کم استفاده که در سروی ملی ساحوی افغانستان بحیث سمارت فود آینده معرفی شده اند شامل لست سازمان خوراک و زراعت ملل متحد نمیباشند. قابل ذکر است که توت زمینی در مرحله قبل از سروی Pre-Survey Scoping Research بحیث سمارت فود آینده FSF شناخته شده و شامل لست غذاهای فعال گردید و متباقی ۱۷ نوع غذاهای فراموش شده و کم استفاده توسط اشتراک کننده گان سروی دربخش جوابات مصاحبه کننده ها درجواب به گزینه (سایر غذاها) یعنی سایر غذاهای فراموش شده و کم استفاده را نام بگیرید، گرفته شده اند.

پیشنهاد میگردد که ۴۳ نوع غذاهای فراموش شده و کم استفاده افغانی دریافت شده که منشا نباتی دارند، در سطح پالیسی باید بیشتر مورد سروی و بحث قرار گرفته تا به حیث سمارت فود آینده مروج مورد استفاده قرار گیرند.

غذاهای نباتی لست شده در ستون های جدول به ترتیب از زیادتر به کمتر نظر به جواب های ارائه شده توسط پاسخ دهنده گان که در سروی ساحوی مصاحبه صورت گرفته ذکر گردیده است. لست غذاهای که در قسمت بالایی خانه های آبی قراردارند نمایانگر غذاهای هستند که شامل لست ۳۹ نوع از غذاهای دریافت شده در کشورهای حوزه آسیا و اقیانوس آرام سازمان خوراک و زراعت ملل متحد می باشد که در جدول شماره ۳ گزارش مفصل مربوط ارزیابی افغانستان ذکر است.

در جدول فوق محصولات نباتی که در قسمت پائین خانه های آبی قرار دارند عبارت از محصولاتی هستند که مکرراً توسط حد اقل ده نفر در جریان سروی ملی سمارت فود آینده گزارش داده شده اند، در مجموع ازجمله ۴۳ محصول دریافت شده در سروی ساحوی ملی افغانستان ۲۵ آنها شامل ۳۹ محصول نباتی که در نتیجه تحقیقات حوزوی از آنها ذکر به عمل آمده است میباشد که علاوه بر این به تعداد

غذاهای فراموش شده و کم استفاده که منشاء غیرنباتی دارند

در حدود ۸۸ فیصد زمین های زراعتی افغانستان للمی است و از مناطق کوهستانی و دریاها و بلندی ها بحیث چراگاه ها برای پرورش حیواناتی که شیر، گوشت و پشم تولید مینماید استفاده میگردد. مالداري در تقویه زراعت و تامین غذا رول مهمی دارد. در افغانستان با وجود آنکه مالداري قدامت تاریخی داشته ولی پرورش ماهی ها و مرغداری در حال حاضر پیشرفت قابل ملاحظه نداشته است و به همین ملحوظ توافق گردید که پرورش بعضی از حیوانات نیز شامل لست سمارت فود آینده (FSF) که منشاء غیرنباتی دارند، گردد.

البته گاو، گوسفند، بز و مرغ که از جمله پیداوار تجارتي قابل ملاحظه افغانستان میباشند از این تحقیق مستثنی گردیده و به جای آن بعضی

از حیوانات؛ پرنده گان و ماهی های بومی که قدامت تاریخی داشته اند ولی هم اکنون کمتر در یافت میشوند شامل لست گردیده اند. مطالعات و تحقیقات محلی ۱۹ نوع از غذاهای که منشاء نباتی ندارد شناسائی نموده و شامل لست غذاهای فراموش شده کم استفاده افغانستان گردیدند. غذا های مذکور در چهار کتگوری تقسیم بندی گردیده اند طوریکه ذیلاً توضیح گردیده است.

۱- حیوانات پستاندار ۲- مرغ آبی و پرنده گان کلان ۳- پرنده گان خورد ۴- ماهی

غذاهای فراموش شده و کم استفاده که منشاء غیرنباتی دارند در جدول شماره ۲ این راپور به اساس کتگوری های ذکر شده فوق لست گردیده اند.

جدول مختصر شماره ۲: لست غذا های فراموش شده و کم استفاده حیوانی افغانستان که به اساس چهار کتگوری ذکر شده فوق از بیشتر الی کمتر ترتیب شده اند.

پستاندارن	پرنده گان بزرگ و پرنده گان آبی	پرنده گان کوچک	ماهی
خرگوش های اهلی و صحرايي	فیل مرغ	کبوتر	ماهی آب گرم کارپ
گاو میش	مرغ آبی	کبک	ماهی آب سرد تراوت
گاو میش	کیکر	قمری (فاخته)	بانگوس
	قاز	بودنه (سی سی)	
آهو			بانگوس (شیر ماهی)
بز وحشی		گنجشک خانگی	
		زاغ	
مجموع ۱۹		مینا	

سروی از جمله غذاهای مروج افغانستان شناخته نشده اند در جدول مختصر شماره ۲ نیز از آنها ذکر به عمل نیامده است.

حیواناتیکه پائینتر از خانه سبز در هر ستون ذکر گردیده اند از جمله حیواناتی هستند که

غذاهای فراموش شده و کم استفاده حیوانی که در قسمت بالای خانه های سبز هر ستون در جدول مختصر ۲ قرار دارند شامل لست از ۱۹ نوع غذاهای هستند که در لست از قبل تهیه شده در رهنمائی سروی ساحوی گنجانیده شده اند. حیواناتی که در حین

ابتکار پیدا کردن سمارت فود آینده در ساحه حوزه آسیا و اقیانوس آرام بوده است. غذا های مغذی فعال آینده در انکشاف و توسعه زراعت و متنوع ساختن محصولات زراعتی رول مهم را ایفا نموده و در رسیدن به اهداف انکشاف توسعه پایدار (SDG) کمک میکنند. به ویژه هدف دوم انکشاف پایدار ملل متحد (DSG # ۲)، که عبارت از ریشه کن ساختن گرسنگی و همه اشکال سوء تغذی الی سال ۲۰۳۰ میباشد. گزارش کامل بررسی از هشت کشور مربوط به حوزه آسیا و اقیانوس آرام به عنوان فیوچر سمارت فود به نشر رسیده است که در آن گنجینه های پنهان از انواع غذاهای فراموش شده و کم مصرف در آسیا تذکره عمل آمده است (FAO, ۲۰۱۸).

گزارش مذکور به گونه مفصل تنظیم اولویت های سازمان خوراک و زراعت ملل متحد برای حوزه آسیا و اقیانوس آرام در مورد انواع غذاهای فراموش شده کم استفاده ارائه مینماید که شامل دریافت های مربوط کشورهای بنگلادیش، بوتان، کامبوج، لائوس، میانمار، نیپال، ویتنام و ایالت بنگال غربی در هند میباشد. گزارش هشت کشور حوزه آسیا و اقیانوس آرام سازمان خوراک و زراعت ملل متحد را میتوان به عنوان پایه و اساس ابتکار تحقیق و بررسی مشابه برای افغانستان نیز دانست تا نتایج به دست آمده آن شامل راپور کشورهای حوزه جنوب آسیا و اقیانوس آرام گردد. هدف از این طرح شناسایی محصولات غذایی با ارزش ولی فراموش شده کم استفاده در افغانستان میباشد که از لحاظ مواد مغذی (نیوترینتها) غنی، سازگار با محیط، ارزان و به آسانی قابل دریافت و ترویج میباشد و میتواند فراهم کننده رهنمود استراتژیک برای مراجع

توسط بیشتر از ۱۰ نفر ویا بیشتر آن در حین سروی ساحوی بحیث غذاهای مروج حیوانی نام برده شده اند. از جمله ۱۹ نوع غذاهای حیوانی که در رهنما ساحوی سروی افغانستان ذکر گردیده اند به تعداد ۱۴ نوع ان بحیث غذاهای حیوانی مروج شناخته شد و باقی ۶ آن بشکل باز در جواب به سوالیکه "کدام از غذاهای دیگر حیوانی میتوانند مروج ساخته شوند" دریافت گردیده اند که یکی از آنها را بنام بنگس Bangus شناخته شده در حالیکه Milkfish یا شیرماهی که از عین فامیل ماهی ها میباشد از قبل در لست غذاهای مروج ذکر گردیده بود و ۵ غذا حیوانی باقی مانده را میتوان بحیث غذاهای حیوانی مروج در لست سمارت فود آینده افغانستان شامل نمود.

پیشنهاد میگردد تا در مورد ۱۹ نوع از غذاهای حیوانی که در سروی قابل ترویج شناخته شده اند مطالعات و ارزیابی های بیشتری صورت گیرد تا انرا به سطح ملی رشد داد و مروج ساخت.

معلومات عمومی در مورد سمارت

فود آینده افغانستان

کشف دوباره سرمایه های نهانی یعنی غذاهای فراموش شده کم استفاده جهت رسیدن به هدف "رسانیدن گرسنگی به صفر"

مقدمه

ادفتر حوزوی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد برای آسیا و اقیانوس آرام بعد از موافقت رئیس عمومی این سازمان در صد

تصمیم گیرنده باشند. تا باشد این نوع غذاها فراموش شده کم استفاده شامل سمارت فود آینده برای افغانستان شوند.

دلایل برای طرح انجام تحقیق در افغانستان

افغانستان یک زمانی از لحاظ تولیدات غذایی متکی بخود بود و حتی یک بخش از تولیدات غذایی مازاد را به خارج صادر مینمود. ولی امروز که نفوس افغانستان تقریباً بیشتر به دو برابر قبل میرسد و در بخش تجارت با وجود سهمگیری کشورهای کمک کننده به کسر مالیاتی مواجه بوده و یک کشور کاملاً وارداتی محسوب می شود که مواد غذایی اساسی مانند آرد گندم و گوشت را نیز از خارج کشور وارد میکنند. با موجودیت اقلیم بارانی و نیمه بارانی (اقلیم خشک و نیمه خشک) و حدود چهل سال جنگ ها و کشمکش های داخلی، کم توجهی به عصری ساختن سیستم تولیدات زراعتی، افغانستان را در یک حالت ناسازگار و عدم امنیت غذایی قرار داده است. افغانستان منحصراً یک کشور محاط به خشکه، در مقایسه با سایر کشورهای منطقه در یک وضعیت نسبتاً بدتری قرار دارد. زیرا تجهیزات و عوامل تولید زراعتی مورد نیاز خود از جمله کود کیمیاوی و غیره را از بنادر آبی دور با طی نمودن فاصله های طولانی از طریق سرک ها و یا راه های آهن از کشورهای همسایه وارد مینماید، که مصارف حمل و نقل، موجودیت فساد اداری و پیچیده گی های زنجیره غذایی قیمت تولید مواد غذایی داخلی را بلند برده و در رقابت با کشورهای همسایه کمتر موفق بوده است.

وضعیت بشری در طی ۲۰ سال گذشته

در افغانستان با وجود موانع مقطعی بشکل تدریجی بهبود یافته است ولی وضعیت امنیتی نامناسب و غیر قابل پیش بینی همراه با خشکسالی شدید در سال ۲۰۱۹ تعداد افراد نیازمند به کمک های غذایی را در مقایسه با سال های قبل تقریباً دو برابر ساخت است. در اواخر سال ۲۰۱۸ تعداد بیجاشده گان داخلی به حدود بیش از ۵۵۰,۰۰۰ افراد رسیدند و تعداد اشخاص نیازمند به کمک های اضطراری مواد غذایی بالغ بر ۳,۶ میلیون نفر رسید. در سال ۲۰۱۹ در مجموع ۶,۳ میلیون فرد به دلیل عوامل مختلف از جمله خشونت و جنگ ها، بیجاشدن اجباری، از بین رفتن منابع اساسی معیشت و دسترسی محدود به خدمات اساسی به نوعی حمایت و کمک های بشردوستانه نیاز داشتند که از جمله ۳,۷ میلیون مردم نیازمند عاجل و جدی بودند.

با در نظر داشت وضعیت فعلی، سازمان خوراک و زراعت ملل متحد در افغانستان مشخص نمود که رسیدن به هدف رسانیدن گرسنگی به صفر الی سال ۲۰۳۰ گرچه یک هدف بسا عظیم است ولی در عین حال ناممکن نمی باشد. استفاده از تکنالوجی در تولیدات زراعتی با دلایل مختلف بطی بوده و تبدیل سیستم زراعتی تولیدی سنتی فعلی که بالای کار انسانها و حیوانات متکی است به سیستم زراعتی مترقی و مدرن به سرمایه گذاری، جدوجهد، پلان و تعهد دوامدار ضرورت دارد. محصولات زراعتی قدیمی یا موارد استعمال ندارند و یا هم کمتر مورد استفاده قرار می گیرند آن هم برای مقاصد همچو تهیه غذای پرنده گان و حیوانات.

طوریکه دیده میشود تعدادی از کشورهای منطقه پیشرفت های خوبی در قسمت دریافت

بررسی فعلی در افغانستان عبارت از نهمین بررسی در سطح حوزه جنوب آسیا و اقیانوس می باشد که دریافتهای آن شامل گزارش حوزه وی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد خواهد گردید.

مقایسه کشورهای حوزه آسیا و اقیانوس آرام سازمان خوراک و زراعت ملل متحد

موقعیت جغرافیوی

افغانستان، که نام رسمی آن عبارت از جمهوری اسلامی افغانستان می باشد، یک کشور محاط به خشکه و در مربوطات جنوب حوزه آسیا و اقیانوس آرام سازمان خوراک و زراعت ملل متحد واقع گردیده است. افغانستان در شرق و جنوب با کشور پاکستان، در غرب با ایران، در شمال با ترکمنستان، ازبکستان و تاجکستان هم سرحد می باشد و در شمال شرق سرحد حدود ۷۶ کیلومتری در ولایت بدخشان با کشور خلق چین دارد. افغانستان با مساحت ۶۵۲۰۰۰ کیلومتر مربع، یک کشور کوهستانی است. کوه های هندوکش که سلسله کوه های هیمالیا می باشد در ولایات شمال شرقی افغانستان بخش های از ولایات بدخشان و نورستان را احاطه نموده در حالیکه تپه های هموار در شمال و دشت های پهن جنوب غرب کشور را رونق بخشیده است.

محصولات غذاهای فراموش شده و کم استفاده داشتند اند و آنها را بنام سرمایه های نهانی یاد نموده و شامل سمارت فود آینده نموده اند. بسیاری از غذاهای فراموش شده و کم استفاده دارای اهمیت غذایی بلند، با محیط سازگار، قابل کشت و اقتصادی می باشند. با در نظر داشت وضعیت خراب فعلی تغذی در افغانستان، غذاهای فعال قدیمی فراموش شده میتواند در پهلوی غذاهای مروجه فعلی یک منبع خوب تأمین مایکرونیوترینت ها، پروتینها، انرژی و فایبرها باشند. این نوع از محصولات زراعتی طبیعی که با آب و هوای محیط سازگار می باشند به آسانی میتواند در پهلوی تولیدات زراعتی فعلی زرع گردند.

با در نظر داشت وضعیت فعلی در کشور، موافقت گردید که از مدل حوزوی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد جهت شناسایی انواع غذاهای قدیمی فراموش شده و کم استفاده، استفاده گردیده و غذاهای مذکور را شامل لست سمارت فود آینده افغانستان سازند. این پروژه تحت نظارت مستقیم نماینده سازمان خوراک و زراعت ملل متحد در افغانستان، نظارت تخنیکی و راهنمایی مدیر مسلکی (LTO) در دفتر حوزوی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد و تحلیلگر پالیسی ملی این سازمان در افغانستان انجام گردیده است. کارمندان پروژه در هماهنگی و مشورت نزدیک با کارمندان سازمان خوراک و زراعت ملل متحد در افغانستان و همکاران ادارت دولتی از جمله وزارت زراعت آبیاری و مالداري (MAIL)، اداره برنامه ملی امنیت غذایی و تغذی افغانستان (AFSeN) و سایر پروژه های مربوط سازمان خوراک و زراعت ملل متحد در افغانستان پروژه مذکور را تطبیق نموده اند.

جدول شماره ۳: مقایسه افغانستان با هشت کشور دیگر دفتر حوزوی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد (FAO RAP)

کشورها	نفوس ۲۰۱۸	ازدیاد سالانه نفوس	مساحت	زون های اقلیمی	تولید ناخالص داخلی سالانه ۲۰۱۸
افغانستان	۳۷/۱۷۲	۲/۴۰	۶۵۲۸۶۰	۷	\$ ۵۲۰۹۰
بنگله دیش	۱۶۱/۳۵۶	۱/۱۰	۱۳۰/۱۷۰	۳۰	\$ ۱۶۹۸۳۰
بوتان	۰/۷۵۴	۱/۲۰	۳۸۱۴۴	۶	\$ ۳۳۶۰۳۰
کمبودیا	۱۶/۲۵۰	۱/۵۰	۱۷۶۵۲۰	۹	\$ ۱۵۱۲۱۰
لاوس	۷/۰۶۲	۱/۵۰	۲۳۰/۸۰۰	۶	\$ ۲۵۶۷۵۰
میانمار	۵۳/۷۰۹	۰/۶۰	۶۵۳۰۸۰	۱۰	\$ ۱۳۲۶۰۰
نیپال	۲۸/۰۸۸	۱/۷۰	۱۴۳۳۵۰	۵	\$ ۱۰۲۵۸۰
ویتنام	۹۵/۵۴۰	۱/۰۰	۳۱۰/۰۷۰	۸	\$ ۲۵۶۳۸۰
بنگال غربی-هند**	**۹۱/۳۵	۱/۳۸	۸۶۸۴۱	۷	\$ **۱۴۷۳

*World Bank <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL>

** Not in World Bank series, Population 2011 Census; GDP 2015-16 report

*** World Bank 2018 <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.GROW>

**** World Bank <https://data.worldbank.org/indicator/AG.LND.TOTLK2>

***** World Bank <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD>

و میانمار که هر یک بیش از ۶۵۰,۰۰۰ کیلومتر مربع می باشد، کثافت کتلوی نفوس آن بیش از دو برابر کثافت کتلوی هفت کشور دیگر است. طوریکه در بخش های بعدی این گزارش نیز مورد بحث قرار خواهند گرفت. ۳۴ ولایت افغانستان برای این تحقیق به هفت زون زراعتی اقلیمی (Agro-Ecological) تقسیم شده اند. در گزارش حوزوی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد اوسط زون های زراعتی بین ۵ تا ۱۰ زون زراعتی اقلیمی در هفت کشور از جمله هشت کشور بوده است در حالیکه در بنگله دیش حدود ۳۰ زون زراعتی اقلیمی گزارش گردیده است که در صدر جدول کشور های شامل این تحقیف قرار دارد.

افغانستان با تولید ناخالص داخلی سرانه (GDP) حدود ۵۲۰,۹۰ دالر از جمله فقیرترین کشورها در بین هشت کشور ذکر شده میباشد و از نظر تولید ناخالص داخلی سرانه نهمین کشور از جمله فقیرترین کشور های جهان

معلومات های درج شده شامل در جدول شماره ۱ مربوط به بررسی دفتر حوزه آسیا و اقیانوس آرام سازمان غذا و زراعت ملل متحد ممکن است با سایر گزارش های مربوط افغانستان متفاوت باشند، اما جهت دقت در مقایسه نمودن ارقام کشور ها، تمام معلومات های ذکر شده به جزء از بنگال غربی هند از گزارش های بانک جهانی استفاده گردیده است. نفوس افغانستان در سال ۲۰۱۸ نزدیک به ۳۷,۱۸ میلیون نفر تخمین گردیده که در میان ۸ کشور در گزارش دفتر حوزه آسیا و اقیانوس آرام در وسط (چهار کوچکتر و چهار بزرگتر) قرار دارد. رشد نفوس افغانستان به مراتب سریعتر از هریک هشت کشور میباشد و بیش از دو برابر رشد جمعیت در چهار کشور- میانمار، ویتنام، بنگله دیش و بوتان را دارا است.

در گزارش ارائه شده دفتر حوزه وی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد مساحت افغانستان

تغیر روش محاسبه) کاهش یافته است. حتی اگر تولید ناخالص داخلی افغانستان طوریکه در جدول شماره ۱ نشان داده شده است به حدود ۳۳ درصد نیز افزایش یابد (میزان گزارش شده بالا در سال ۲۰۱۷)، تولید ناخالص داخلی افغانستان ۶۹۲,۸۰ دالر بوده است و هنوز هم کمتر از هشت کشور دیگر در گزارش شده دفتر حوزوی سازمان غذا و زراعت ملل برای آسیا و اقیانوس آرام میباشد. با وجود آن اقتصاد مواد مخدر افغانستان هنوز معادل ۶ تا ۱۱ درصد از تولید ناخالص داخلی افغانستان بود و از ارزش صادرات قانونی ثبت شده رسمی افغانستان برای همه (نه تنها زراعت) کالاها و خدمات فراتر رفته است.

هرچند میزان درآمد از درک مواد مخدر نسبت به اندازه سایر درآمد های اقتصادی افغانستان بزرگ است، اما این درآمد فقط سهم اندک از منفعت است که از تجارت بدست میاید. در سال ۲۰۱۵، دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل متحد (UNODC) تخمین نموده که قاچاق تریاک و هیروئین تنها از راه بالکان به ارزش ۲۸ میلیارد دالر میباشد. معلوم میشود که قاچاق از مرزهای افغانستان به بازارهای مصرف کننده توسط اتباع سایر کشورها انجام میشود به این معنی که درآمد از باعث تجارت بین المللی تریاک به اقتصاد داخلی افغانستان سود قابل ملاحظه نمی رساند.

وضعیت تغذی

شاخص های سوء تغذی نیز در گزارش افغانستان و هشت کشور دیگر حوزه آسیا و اقیانوس آرام سازمان خوراک و زراعت ملل متحد مورد بررسی قرار گرفته است.

میباشد. فقط هشت کشور دیگر در جهان داری تولید ناخالص داخلی سرانه کمتر از افغانستان گزارش گردیده اند. نیپال با گزارش ۱۰۲۵,۸۰ دالر تولید ناخالص داخلی سرانه در سال ۲۰۱۸ فقیرترین کشور از جمله هشت کشور گزارش شده در سروی حوزه آسیا و اقیانوس آرام سازمان خوراک و زراعت ملل متحد بوده که این تقریباً دو برابر تولید ناخالص داخلی افغانستان است در حالیکه بوتان، بالاترین تولید ناخالص داخلی سرانه ۳۳۶۰,۳۰ دالر در گزارش دفتر حوزه وی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد در حوزه آسیا و اقیانوس آرام را نشان می دهد، که ۶,۴۵ برابر بیشتر از تولید ناخالص داخلی سرانه افغانستان است.

بحث در مورد تولید ناخالص داخلی سرانه افغانستان ناقص بوده زیرا تصدیق اینکه ارقام رسمی فقط فعالیت های انجام شده قانونی را گزارش می دهند مشکل است، چون افغانستان از سال ۲۰۰۱ بدینسو عمده ترین تولید کننده مواد مخدر غیرقانونی مخصوصاً تریاک در جهان بوده است. حاصلات تریاک افغانستان بیش از ۹۰ درصد هروئین غیرقانونی را در سطح جهان تولید می کند. در جریان سال ۲۰۱۷ گزارش گردیده است که دهقانان افغان با کشت ۳۲۸,۰۰۰ هکتار (۳۲۸۰ کیلومتر مربع) زمین، ۶۳ درصد افزایش در کشت تریاک نسبت به سال ۲۰۱۶ گزارش داده شده است. در حالیکه در سال ۲۰۱۸ این رقم بر ۲۶۳,۰۰۰ هکتار کاهش یافته بود.

ارزش ناخالص اقتصادی مواد مخدر افغانستان کاهش قابل ملاحظه یی از ۴,۱ به ۶,۶ میلیارد دالر در سال ۲۰۱۷، (۲۰ تا ۳۳ درصد تولید ناخالص داخلی اضافی) از ۱,۲ تا ۲ میلیارد دالر در سال ۲۰۱۸ (در قدم نخست به دلیل

گذشته، سیستم‌های صحت‌افغانستان هنوز هم با چالش‌های زیادی مواجه است. خدمات در بخش تغذیه محدود بوده و عرضه‌کنندگان خدمات مراقبت‌های صحت‌آموزش‌های لازم را برای ارزیابی و ارائه مشاوره‌دهی و مدیریت سوءتغذیه را ندارند. بدین ترتیب اطفال مصاب به سوءتغذیه در مراحل اولیه تشخیص نگردیده و سبب می‌شود که اطفال مصاب به سوءتغذیه حاد و مزمن کمتر گزارش داده شوند و از مراقبت‌های صحت‌آموزش محروم بمانند.

افغانستان با ۴۱ درصد بالاترین میزان قد کوتاهی اطفال زیر سن پنج سال در جهان قرار دارد. قد کوتاهی اطفال نشانه‌ای کمبود مزمن تغذیه در مهم‌ترین دوره نمو آنها می‌باشد. قد کوتاهی اطفال باعث می‌شود که اطفال مقاومت کافی نداشته و اکثریت اوقات مصاب به امراض گردند. این گروه اطفال شاید به مراقبت‌های صحت‌اولیه دسترسی نداشته و در دوره مکتب نیز در یادگیری درسهای موفق نباشند.

میزان سوءتغذیه حاد در بین اطفال که شکل پوست و استخوان را داشته نیز در افغانستان بلند است. اطفال مصاب به سوءتغذیه حاد و شدید یک تهدید جدی برای زنده ماندن آنها می‌باشد. سوءتغذیه مزمن در افغانستان عمدتاً در نتیجه تغذیه نادرست اطفال با شیر مادر می‌باشد. به طور مثال، فقط نیمی از نوزادان در افغانستان در شش ماه اول با شیر مادر تغذیه می‌شوند و باقی آنها با استفاده از شیرهای پودری و انواع غذاهای غیر مصئون تغذیه می‌گردند که با بیماری‌های مهلک مانند اسهال و سینه‌بغل دست‌وگریبان می‌باشند.

عدم مراعات نمودن استفاده از رژیم غذایی متنوع و غیر کافی با استفاده از وسایل غیر صحت‌وفا مناسب یکجا دست‌به‌دست هم داده و اکثریت اطفال را به خطر مرگ مواجه می‌سازد که سبب بوجود آمدن یک دوران معیوبه گردیده که در نتیجه آن اطفال دختر قد کوتاه باعث بوجود آمدن مادران قد کوتاه و به این‌طور سبب ادامه دوران بین‌النسلی قد کوتاهی گردیده که در نسل‌های آینده نیز دوام پیدا می‌کند.

با وجود پیشرفت‌های چشمگیر در یک دهه

جدول شماره ۴: شاخص های سوءتغذی در هشت کشور حوزه آسیا و اقیانوس آرام سازمان خوراک و زراعت ملل متحد و افغانستان

کشورها	فیصدی میزان مرگ و میرشیرخوارن	فیصدی قد کوتاهی در بین اطفال کمتر از ۵ سال	فیصدی سوءتغذی حاد در بین اطفال کمتر از ۵ سال	فیصدی کمخونی در خانم های سنین باروری	فیصدی اطفال که به اساس شاخص کتله بدن بسیار لاغر بوده اند
افغانستان	۵/۱۸	۴۰/۹	۹/۵	۴۲/۰	۱۷/۲
بنگله دیش	۵/۰۰	۳۸/۷	۱۴/۴	۳۹/۹	۱۸/۰
بوتان	NA	۳۳/۵	۵/۹	۳۵/۶	۱۵/۶
کمبودیا	۶/۳۳	۳۲/۴	۹/۸	۴۶/۸	۱۰/۹
** هندوستان	۷/۷۸	۳۷/۹	۲۰/۸	۵۱/۴	۲۶/۹
لائوس	NA	۴۴/۲	۶/۴	۳۹/۷	۸/۹
برما	۸/۲۸	۲۹/۴	۶/۶	۴۶/۳	۱۲/۹
نیپال	۵/۰۱	۳۶/۰	۹/۶	۳۵/۱	۱۵/۸
ویتنام	۵/۸۹	۲۴/۶	۶/۴	۲۴/۲	۱۴/۳

Source: WHO Global Health Observatory <https://www.who.int/data/gho/data/indicators/indicator-details/GHO>

*% Deaths per live births

** All India; West Bengal not in series

Note: BMI = Body Mass Index

افغانستان است. افغانستان از سال ۲۰۰۱ به عنوان ساحه جنگ یا درگیر جنگ شناخته شده و جامعه بین المللی بخاطر کاهش اثرات سوء جنگ بالای مردم افغانستان برنامه های کمک های بشر دوستانه خود را وسعت بخشیده اند. افغانستان باید هر چه زودتر قبل از اینکه مؤسسات بین المللی از دوام کمک های خویش خسته شوند در صدد کاهش رشد نفوس و بهبود ساختارهای زراعت تجارتی که کشور را به سمت خودکفایی سوق میدهد دست به کار شود و محصولات زراعتی قدیمی فراموش شده کم استفاده را قبل از اینکه کمک های مؤسسات بین المللی به پایان برسد شامل سمارت فود آینده سازد.

سروری سمارت فود آینده افغانستان

میتودولوژی: سروری غذاهای فراموش شده و کم استفاده افغانستان درمطابقت با توصیه های

همه ارقام جدول ۲ از ارقام سازمان صحتی جهان گرفته شده است، که نظر به دیگر منابع به منظور انجام مقایسه بین کشورها بیشتر مدار اعتبار است ولی امکان دارد که با سایر منابع متفاوت باشند. ارقام که برای تغذی بنگال غربی هندوستان گزارش داده شده است از ارقام دولت هند گرفته شده زیرا ارقام مخصوص بنگال غربی در سلسله ارقام سازمان صحتی جهان موجود نیست. افغانستان در اکثر شاخص های سوء تغذی به صورت عموم درپائین حد متوسط و حتی در رده پایین قرار دارد اما ارقام مربوط بنگله دیش، کمبودیا، هند و میانمار نیز بشکل دوامدار علائم قابل تشویش را نشان می دهند.

نزدیک بودن ارقام افغانستان با کشورهای منطقه نشان دهنده موفقیت برنامه های بشردوستانه و برنامه های کمک های غذایی جامعه جهانی در طی سالهای متمادی به

مذکور در قدم نخست از کسیکه معلومات را ارائه میکند بشکل عموم بدون هیچ نوع معلومات اضافی پرسیده شده که از محصولات زراعتی پنج کتگوری ذکر شده معلومات دست داشته خود ارائه کنند، به ردیف بالا، جدول ۳ مراجعه کنید. سپس، با استفاده از لست ۳۹ نوع محصولات زراعتی که قبلاً در ۸ کشور حوزه مشخص شده بود، از مصاحبه شوندهگان پرسیده شده که آیا آنها این محصولات زراعتی را در مناطق خود دارند و یا خیر و نیز از هر نوع از محصولاتی محلی دیگری که در لست مذکور ذکر نیستند معلومات دهند، اگر چه لست ۳۹ نوع از غذاهای قدیمی فراموش شده و کم استفاده تهیه شده از دریافت های سروری کشورهای هشت گانه مناطق گرمسیر هستند و با اقلیم افغانستان تطابق کلی ندارد، اما تیم سروری افغانستان آنها را خود سرانه از لست خارج ساختند و بخاطر اخذ معلومات بیشتر در لست جابجا نموده تا مصاحبه کننده گان و معلومات دهنده گان بتوانند در مورد آنها و امکان کشت محصولات مذکور در مناطق شان معلومت ارائه نمایند.

ذکر شده در سروری حوزوی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد برای آسیا و اقیانوس آرام با آوردن بعضی از تعديلات در مطابقت با رسوم و رواجهای به میراث مانده مردم کشور انجام گردیده است. سروری حوزوی چند ملیتی دفتر حوزوی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد برای آسیا و اقیانوس آرام در مورد غذاهای فراموش شده و کم استفاده بیشتر متمرکز به موجودیت، شناسایی و اولویت بندی غذاهای فراموش شده و کم استفاده مورد توقع در سطح کشورهای مربوطه بوده است. سروری هر یک از هشت کشور شرکت کننده با در نظر داشت معیارهای چهار بعدی تعیین شده انجام گردیده است. به اساس ارزیابی مقدماتی یک رهنمود تهیه گردیده که در مورد چگونگی انجام سروری در کشور های مربوطه معلومات لازم فراهم گردیده است. (ضمیمه ۱ دیده شود)

برعلاوه از معلومات های قبلی، تیم انجام دهنده سروری برای افغانستان یک رهنمود کمکی را در مطابقت با دستورالعمل توصیه شده تهیه نمودند. طبق رهنمود کمکی

جدول شماره ۵: کتگوری پنجگانه غذاهای منشاء نباتی و ۳۹ غذاهای فراموش شده کم استفاده که در سروری حوزوی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد لست گردیده اند.

مغزباب، دانه باب و مساله جات	میوه جات و سبزیجات	حبوبات	ریشه ها و تیوبر	غله جات
کتان	چایوت (چو چو)	ماش سیاه	سبزی یام امریکای لاتین	گل تاج خروس
درخت کره نیپالی	ملی کوهی (ترب کوهی)	نخود	کچالو پشمک	گندم سیاه
مرچ نیپالی	شنبلبله (سبزی قورمه ایرانی)	لوبیا فیبا	کچالو پشمک بنفش	ارزن کلک مانند
سبزی نعنای مانند	انگور فرنگی هندی	نخود فرنگی	گوش فیل سیاه اب	ارزن ایتالیایی
چهار مغز	جک فروت	لوبیا خورد	گچالو شیرین	دانه گل تاج خروس
	کدو زمستانی	عدس	گوش فیل (تارو)	ارزن ترکی
	چای ترش (چای روزل)	ماش		سبزی هسپانوی
	ترابی	لوبیای برنج مانند		باجره
	سبب چوبی هندی			برنج مخصوص
مجموع ۳۹				گندم سیاه ترش

تولید گوشت و تخم به منظور رفع ضرورت خانوار شان نگهداری میکنند. تولید مرغ خانگی همواره نقش مهمی در تغذی خانواده در افغانستان داشته است. زنان مسئولیت بیش از ۹۰ درصد تولید تخم مرغ و گوشت مرغ در مناطق روستائی را بر عهده دارند. پروژه های آموزش مرغداری سازمان خوراک و زراعت ملل متحد FAO با هدف معرفی سیستم های تولید مرغداری خانگی برای خانواده های کوچک - به طور خاص زنان را هدف قرار می دهد. این پروژه بر علاوه کمک به زنان در بهبود تولید مرغداری، یک نقطه ورودی برای معرفی زنان با انواع دیگر از اطلاعات و مهارت ها گردیده است.

تولیدات مرغداری در افغانستان کشوریکه سابقه حدود ۴۰ سال جنگ و ناآرامی های داخلی و سالهای متوالی خشک سالی و فقرشدید را پشت سر گذاشته است، کاهش یافته است. پرورش مرغ خانگی تأمین غذای داخل خانه را از ناحیه تخم و گوشت مرغ مرفوع میسازد که تقریباً یک بر سه حصه تخم مرغ خانگی در داخل خانه به مصرف می رسد و متباقی آن فروش میگردد. عواید بدست آمده از فروش تخم مرغ به درآمد خانواده افزوده و باعث افزایش قدرت نفوذ زنان در خانه می شود. تولید تخم مرغ حدود ۴۰ درصد از درآمد خانواده های فقیر را تأمین می کند و علاوه بر افزایش درآمد، هزاران زن که در این پروژه ها شرکت کرده اند، هم اکنون به همسایگان روستائی خود وصل شده و از طریق گروه های تولید کننده تخم مرغ به بازارها و تولید کننده گان وصل شده اند.

سازمان خوراک و زراعت ملل متحد تعداد مرغ های خانگی را به حدود ۱۲-۱۵ میلیون

دلایل برای شامل نمودن غذاهای قدیمی فراموش شده و کم استفاده که منشاء غیرنباتی دارند در سروی افغانستان

بر علاوه از غذاهای که منشاء نباتی دارند تربیه و پرورش حیوانات بخاطر استفاده از شیر و گوشت، یک بخش عظیمی از تولیدات بخش زراعتی افغانستان میباشد که هم قدامت تاریخی دارد و هم در حال حاضر در مناطق روستائی مروج اند که در سه مثال ذیل در مورد آن توضیحات بیشتر داده شده است.

۱. افغانستان از قرن ها بدینسو اقوام کوچی دارد که مشغول نگهداری و پرورش رمه های گوسفند و بز هستند و گاهی هم شترو اسپ را نیز پرورش میدهند. ۸۸ درصد زمین غیرقابل زرع افغانستان را شیشه ها، دره های کوهستانی و جنگل ها تشکیل میدهد که بحیث چراگاه حیوانات شیری و گوشتی از آن استفاده میگردد. کوچی ها در طول تاریخ بدون در نظر داشت مرزها در سراسر منطقه از هند به آسیای میانه، افغانستان و بخش از مناطق ایران بخاطر آب و علف حیوانات مهاجرت می کردند. مهاجرت و دسترسی آنها به مناطق علف دار در چند دهه اخیر به دلایل مشکلات در مرزها، موجودیت افراد مسلح، ملیشه های محلی و مسدود شدن مسیرهای عبوری در نتیجه غصب راه های مهاجرتی توسط جنگ سالاران و صاحبان اراضی بزرگ و تنش های قومی سبب گردیده که مهاجرت کوچی ها به بسیاری از مناطق علف دار محدود گردد که این کار در سالهای اخیر بالای پرورش حیوانات صدمه جدی وارد کرده است.

۲. تقریباً هر خانواده روستایی به طور سنتی تعداد محدودی از مرغ های خانگی را برای

تولید ماهی قزل آلاهی این پروژه به سرقت رفته یا فروخته شوند و بالاخره به دلیل نا هنجاری و نا آرامی ها در سال ۱۹۹۰ فعالیت این پروژه متوقف گردید. با آن هم، این پروژه امکان تخنیک کشت قزل آلاهی رنگین کمان در فارم ماهی قرغه را ثابت نمود. در مورد تولید ماهی آب گرم مردم بسیار کم میدانند. تولید ماهی آب گرم در بند درونته، در ۱۵۰ کیلومتری شرق کابل آغاز و در سال ۱۹۶۶ با کمک کشور چین، یک محل چوچه کشی ماهی تکمیل گردید که کمک های تخنیک کشتور چین الی سال ۱۹۷۲ همچنان ادامه داشت. فارم ماهی درونته ظرفیت تولید چهار نوع ماهی کارپ (گراس، نقره، معمولی و بزرگ) را داشت. چوچه ماهی در بند مذکور نگهداری گردیده که به تولید حدود ۱۴۴,۲ تن ماهی در بین سالهای ۱۹۶۷-۱۹۷۳ انجامید و در آن زمان حدود ۴۱ ماهیگیر دارای جواز مشغول ماهی گیری از بند مذکور بودند.

مدیریت ذخایر ماهی در این بند با مشکلات زیادی از جمله فرار ماهی ها از دروازه های کنترل سیلاب در وقت آمدن سیل و وجود پوشش گیاهی آبی متراکم روبرو گردید و در سال ۱۹۷۳ کاهش در جمع آوری محصول ماهی از بند نیز مشاهده گردید. با وجود این، باور بر این بود که بندها برای توسعه آینده ماهیگیری داخلی مهم خواهند بود. در آن زمان در کنار درونته، چهار بند دیگر نیز که از جمله ۲ آن در حوزه کابل قرار داشتند و شامل بندهای نغلو و سرربی و همچنان بند ارغنداب در قندهار و بند کجکی در هلمند نیز تحت نظر بودند ولی در جریان سال ۱۹۹۰ و بعد از آن تقریباً تمام بندهای آب به دلیل جنگ ها آسیب جدی دیدند.

تخمین می کند، ولی امکان دارد این تخمین دقیق و واقعی نباشد و در این رقم سالانه بین ۲-۳ میلیون تفاوت داشته باشد. طورمثال حد اوسط تقریباً ۵۰ درصد از مرغ های خانگی در اطراف و روستاهای کشور سالانه در اثر بیماری نیوکاستل و برونشیت های انتانی از بین میروند. واکسیناسیون در برابر این بیماری ها می تواند تولیدات مرغداری روستایی را بیش از دو برابر افزایش دهد. با تعقیب مودل تولید EthioChicken که در اتیوپیا ساخته شده، می تواند تولید مرغ های خانگی را افزایش دهد. این سیستم تولید چوچه های دو رگه یا هایبرید مرغ های Sasso فرانسوی ۴۵ روزه که درمقابل بیماری ها معافیت داده شده است، میباشد که فیصدی مرگ و میر در EthioChicken را از ۵۰ درصد به ۵ درصد کاهش می دهد و برای پرورش در خانه های روستائی نتیجه خوبتر داده و موثر پنداشته می شود.

۳. در افغانستان در مورد سکتور پرورش ماهی اطلاعات کمی در دسترس قرار دارد. یک فارم ماهی قزل آلا در سال ۱۹۶۷ در قرغه کابل تأسیس گردید و در دهه ۱۹۷۰ حدود ۳۰,۰۰۰ ماهی قزل آلا تولید نمود که در بند قرغه و رودخانه های پنجشیر، بامیان، سالنگ و سرده ذخیره شدند. یک محل چوچه کشی در سال ۱۹۸۹ برای تولید ماهی قزل آلا رنگین کمان با کمک سازمان غذا و زراعت و برنامه انکشافی ملل متحد (UNDP / FAO) از تخم های تجربه شده کشور دنمارک در سال ۱۹۸۸ احیا گردید که فارم قزل آلاهی رنگین کمان وسعت یافته و تا سال ۱۹۸۹ شش تن ماهی تولید نمود. خراب شدن وضعیت امنیتی در سال ۱۹۸۹ باعث شد که بخش عمده ای از

دیگر از پروژه های زراعت خاطر نشان نمودند که پرورش بودنه و کبک نیز شامل مرغ های خانگی گردیده و علاوه نمودند که دو فارم تربیه شترمرغ در ولایت هرات آغاز به فعالیت نموده است. در گزارش زراعت منابع آبی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد آمده است که ماهی آب های سرد و گرم در دهه های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ بشکل تجارتي قابل توجه قرار گرفته بود. اگرچه مدت زیاد سپری نگردیده که حدود نزدیک به ۵۰ سال میشود ولی باز هم میتوان آنرا در ردیف غذاهای فراموش شده و کم استفاده یاد کرد. علاوه بر تولید ماهی، پرورش مرغابی ها که همزمان با ماهی در بالای آب زندگی می کنند نیز شامل ایکوسیستم آب میباشند.

اخیراً گزارش های ریاست خدمات مالرداری وزارت زراعت ایبیری و مالرداری نشان میدهد که افزایش علاقمندی به تولید ماهی آب گرم در ولایات جنوبی کشور بیشتر گردیده است.

با در نظر داشت اهمیت تاریخی و کنونی مالرداری، مرغداری و ماهی پروری در افغانستان که تا حدی زیات رشد نموده است، فیصله به این آمد که محصولات زراعتی که منشاء نباتی ندارد نیز در ابزار بررسی سمارت فود آینده افغانستان شامل گردند. گوسفند، بز و مرغ (علاوه بر فارم های لبنیات) از جمله سکتورهای تجارتي سنتی محصولات حیوانی افغانستان هستند. به هر حال، سایر پستانداران، پرندگان و انواع ماهی ها از قدیم از جمله غذاهای محلی شمرده میشوند. ریاست مالرداری وزارت زراعت ایبیری و مالرداری افغانستان در حین بحث بالای یکی

جدول شماره ۶: چهار کتگوری محصولات حیوانی و ۱۹ غذا فراموش شده و کم استفاده احتمالی افغانستان

پستانداران	پرندگان بزرگ و مرغ آبی	پرندگان کوچک	ماهی
شتر	فیل مرغ	کیوتر	ترواوت و ماهی آب سرد
گاو میش	مرغ دشتی	قمری (فاخته)	کارپ و ماهی آب گرم
خرگوش ها	کیکر	خروس وحشی	تیلا پیا
	شتر مرغ	کبک	گربه ماهی
	مرغ آبی	سی سی (بودنه)	بانگوس
مجموع ۱۹	قاز		

استفاده و سمارت فود آینده، ۳۴ ولایت افغانستان در هفت زون زراعتی اقلیمی (Agro-Climactic) تقسیم گردیدند. همانطوریکه قبلاً نیز ذکر گردید، در گزارش سازمان خوراک و زراعت ملل متحد به استثناء بنگله دیش بطور اوسط به تعداد ۷ زون برای هر یک از هفت کشور از جمله هشت کشور منطقه آسیا در نظر گرفته شده است. زون ها و ولایات افغانستان هر یک در جدول

راپور مفصل غذاهای فراموش شده کم استفاده که در آن تولیدات نباتی و حیوانی هردو شامل هستند در ضمیمه ۲ راپور مفصل اصلی افغانستان ذکر گردیده است.

زون های زراعتی ایکولوژیکی افغانستان

بیه هدف بررسی غذاهای فراموش شده و کم

۵ نشانی شده اند.

بخش از "پروژه تطابق با تغییرات اقلیم" Climate Change Adaptation Project"

صورت گرفته است و عین زون ها در گزارش بررسی زنبورداری نیز در نظر گرفته شده است. نقشه ای از زون های زراعتی با در نظر داشت وضعیت اقلیمی آنها در شکل ۱ نمایش داده شده در حالیکه در نقشه شکل ۲ ولایات افغانستان که در زون های مذکور موقیعت دارند نشان داده شده اند.

هفت زون زراعتی اقلیمی (Agro-Climatic) استفاده شده برای بررسی غذاهای فراموش شده و کم استفاده و سمارت فود آینده افغانستان مطابق با زون های است که در سروی تغییرات اقلیمی برای سالهای ۲۰۱۷-۲۰۱۶ توسط وزارت زراعت آبیاری و مالرداری دولت جمهوری اسلامی افغانستان گزارش داده شده اند. تمویل این سروی وارزیابی توسط برنامه انکشافی ملل متحد (UNDP) به صفت

جدول شماره ۷: زون های زراعتی اقلیمی سروی سمارت فود آینده افغانستان

شماره	نام زون زراعتی اقلیمی	ولایت ها در زون	مساحت	فیصدی زمین زراعتی	اوسط ارتفاع (کیلومتر)	نفوس (میلیون)
۱	زون زراعتی اقلیمی مرکزی	کابل، کاپیسا، پروان، پنجشیر، بامیان، غزنی و وردک	۷۱,۲۸۹	۹/۸۲	۳,۰۵۳	۹/۰
۲	زون زراعتی اقلیمی شرقی	کنر، لغمان، ننگرهار و نورستان	۲۵,۶۹۸	۶/۸۰	۳,۰۳۶	۳/۲
۳	زون زراعتی اقلیمی شمالی	بلخ، فاریاب، جوزجان، سمنگان و سرپل	۷۷,۳۵۵	۲۷/۲۰	۲,۲۲۵	۵/۳
۴	زون زراعتی اقلیمی شمال شرقی	تخار، بغلان، بدخشان و کندز	۸۴,۲۰۴	۱۷/۲۰	۳,۴۸۳	۵/۱
۵	زون زراعتی اقلیمی جنوبی	خوست، لوگر، پکتیکا و پکتیا	۳۳,۵۲۵	۱۰/۶۰	۲,۷۶۰	۲/۸
۶	زون زراعتی اقلیمی جنوب غربی	دایکندی، هلمند، کندهار، ارزگان و زابل	۱۵۸,۴۲۸	۱۰/۶۰	۲,۴۸۶	۵/۱
۷	زون زراعتی اقلیمی غربی	نیمروز، بادغیس، غور و هرات	۲۰۱,۷۵۷	۸/۰۰	۲,۳۹۸	۵/۲
	افغانستان	۳۴ ولایت	۶۵۲,۲۳۵/۰۰	۱۱/۸۹		۳۵/۵۳

Source: Climate Change Scenarios for Agriculture in Afghanistan, Climate Change Adaptation Project, MAIL, GoIRA by Mgt Well Consulting Services, May 2017

*2017 Population, World Bank

شده مطابق با جدول قبلی بانک جهانی گزارش گردیده است و شاید با دیگر گزارش ها متفاوت باشد). طوریکه در گزارش ذکر گردیده است زون مرکزی شامل هفت ولایت - کابل، کاپیسا، پروان، پنجشیر، بامیان، غزنی و وردک میباشد. ارتفاع حد اقل زون مرکزی

زون زراعتی مرکزی

زون مرکزی یک منطقه کوهستانی با مساحت حدود ۷۱,۲۸۹ کیلومتر مربع از مجموع مساحت افغانستان که ۶۵۲,۲۳۵ کیلومتر مربع است، میباشد (مساحت و نفوس گزارش

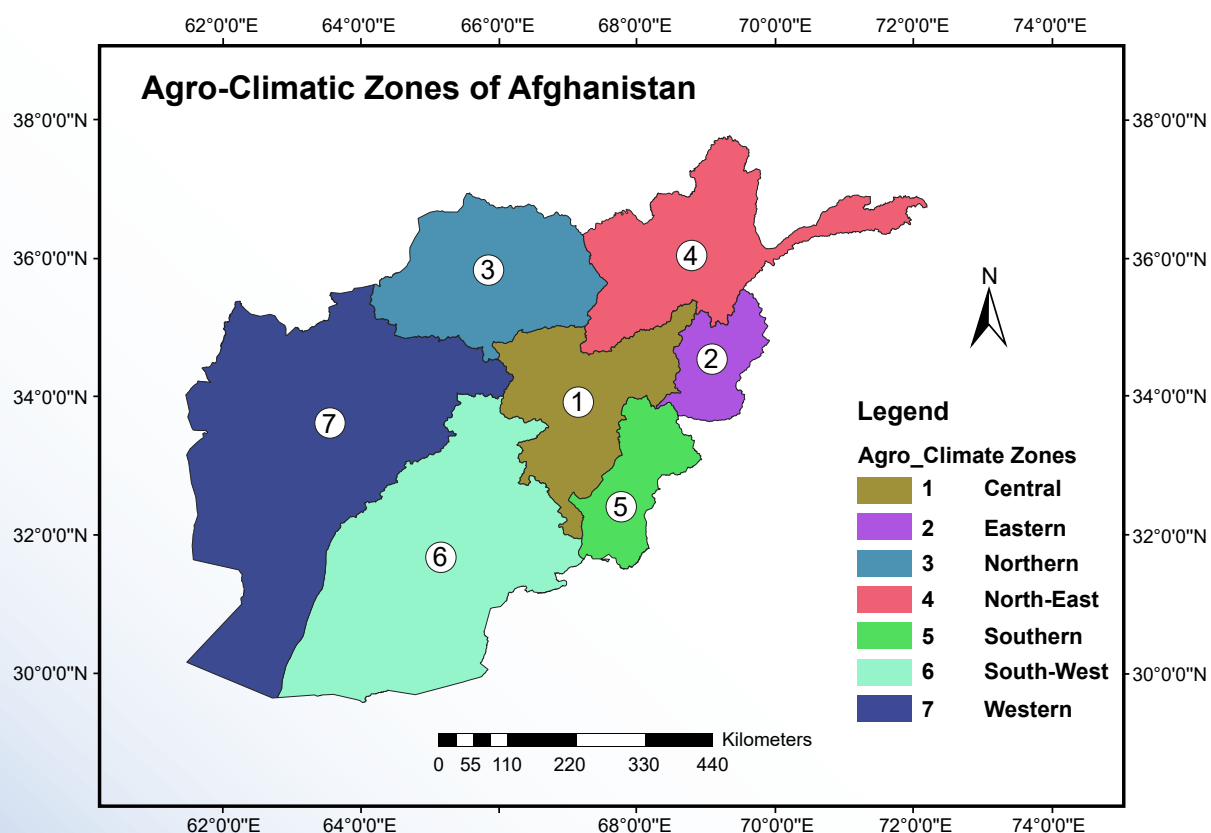
آن روستایی نشین میباشند.

زون مرکزی زراعتی اقلیمی دارای ۹,۸۲ درصد زمین قابل زرع میباشد که از جمله غزنی دارای بیشترین زمین قابل زرع را در بین سایر ولایت های این زون دارا میباشد. گندم یکی از عمده ترین محصول زراعتی در زون مرکزی است که بیشترین قسمت آن در ولایت های غزنی و بامیان کشت میشود. ولایت میدان وردک به دلیل تولیدات سیب در بازارهای داخلی و صادراتی مشهور است و همچنان سایر محصولات عمده در زون زراعتی مرکزی عبارت اند از جواریبی، جو، انگور، زردآلو، شفتالو، انار، بادام و کچالو میباشد.

از سطح بحر حدود ۸۳۲ متر و ارتفاع اعظمی آن ۵۴۱۳ متر تخمین گردیده است که حد متوسط ارتفاع آن در سراسر زون مرکزی حدود ۳۰۵۳,۴۹ متر میباشد.

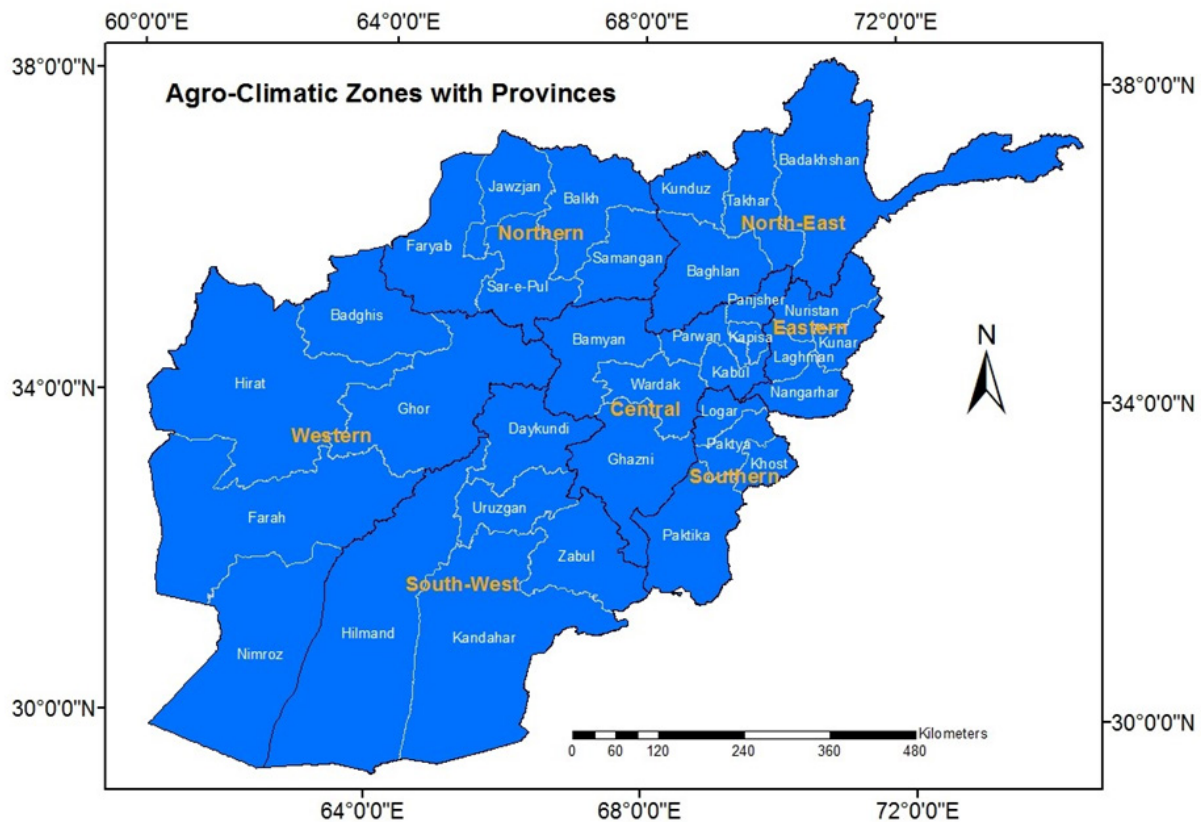
در میان هفت زون افغانستان، زون مرکزی به نسبت موجودیت کابل پایتخت کشور از جمله پر جمعیت ترین زون ها که بیشترین نفوس شهری را دارا میباشد، است. که در سال های اخیر مطابق به بررسی تغییرات اقلیمی سال ۲۰۱۷ پیشرفت شایانی نموده است و این زون تقریباً به خانه یکی از هر چهار افغان تبدیل گردیده است. طوریکه گزرش گردیده است، زون مرکزی زراعتی دارای ۲۴,۶ درصد از نفوس افغانستان را تشکیل میدهد که حدود ۵۷ درصد از جمعیت آن شهری و ۴۳ درصد دیگر

گراف شماره ۱: هفت زون ایکولوژیکی افغانستان

منبع: طرح سناریو های تغییرات اقلیمی برای زراعت در افغانستان، می ۲۰۱۷.

گراف شماره ۲: هفت زون زراعتی اقلیمی افغانستان به تفکیک ولایات

منبع: طرح سناریو های تغییرات اقلیمی برای زراعت در افغانستان، می ۲۰۱۷.

زرع را دارد. گندم یکی از عمده ترین تولیدات زون شرقی میباشد که بیشترین آن در ولایات ننگرهار و کنر کشت میشود و محصولات عمده دیگر که شامل برنج، جواری، جو، نارنج و مالته، چارمغز، شفتالو، زیتون، تربوز، پیاز و کچالومیباشند نیز به قدر کافی در ولایات زون شرقی زرع میشوند.

زون زراعتی اقلیمی شمال

که دارای ۷۷۳۵۵ کیلومتر مربع از جمله ۶۵۲,۲۳۵ کیلومتر مربع مساحت افغانستان را تشکیل میدهد و شامل پنج ولایت فاریاب، بلخ، جوزجان، سمنگان، و سرپل میباشد. ارتفاع حداقل زون مذکور از سطح بحر حدود ۲۲۹ متر و حد اکثر آن ۴۲۳۸ متر بوده و ارتفاع حد اوسط آن حدود ۲۲۲۵ متر است. این زون ۱۴,۱

زون زراعتی اقلیمی شرقی

زون مذکور از مجموع ۶۵۲۲۳۵ کیلومتر مربع مساحت افغانستان حدود ۲۵,۶۹۸ کیلومتر مربع مساحت را احتوا نموده و طوریکه در جدول ۵ نشان شده است، زون مذکور دارای چهار ولایت کنر، لغمان، ننگرهار و نورستان میباشد. حداقل ارتفاع این زون از سطح بحر حدود ۳۷۹ متر بوده که حداکثر آن ۵۹۲۹ متر و اوسط ارتفاع آن حدود ۳۰۳۶ متر است در بین $N 33^{\circ}56'30''$ تا $N 39^{\circ}02'36''$ و $E 69^{\circ}28'47''$ قرار دارد. زون شرقی ۸,۳ فیصد نفوس افغانستان را تشکیل داده که ۱۱ فیصد آن شهرنشین و ۸۹ فیصد آن روستا نیشین هستند. ننگرهار با داشتن ۶,۸ درصد اراضی زراعتی بین ولایات زون شرقی بیشترین زمین قابل

افغانستان بشمار میرود که با داشتن ۷,۲ درصد از کل جمعیت افغانستان را تشکیل می دهد و ۲,۵ درصد آن شهرنشین بوده درحالیکه ۹۷,۵ درصد آن روستا نشین هستند.

زون جنوبی دارای ۱۰,۶ درصد اراضی زراعتی است که ولایت پکتیکا بیشترین زمین زراعتی در بین ولایت های جنوب را دارد. گندم، جواری، جو، پیاز، کچالو، سیب، انگور، زردآلو و بادام از مهمترین محصولات زراعتی این زون به شمار میرود.

زون زراعتی اقلیمی جنوب غربی

دارای ۱۵۸۴۲۸ کیلومتر مربع مساحت افغانستان را احتوا نموده و دارای پنج ولایات دایکندی، ارزگان، کندهار، زابل و هلمند میباشد. ارتفاع حداقل این زون از سطح بحر ۴۹۶ متر و حد اکثر آن ۴۷۰۵ متر بوده درحالیکه حد اوسط آن ۲۴۸۶ متر است. زون جنوب غرب با داشتن ۱۳,۶ درصد از کل جمعیت افغانستان را تشکیل می دهد که ۲۵,۵ فیصد آن شهرنشین و ۷۴,۵ فیصد آن روستا نشین هستند.

زون جنوب غربی دارای ۶,۱۲ فیصد اراضی قابل زرع دارد. کندهار در بین ولایات زون جنوب غربی دارای بیشترین زمین قابل زرع میباشد. گندم یکی از عمده ترین محصولات این زون بوده و محصولات مهم دیگر این زون عبارت اند از جواری، جو، خربوزه، انگور، انار، زردآلو، تربوز، بادام و پنبه دانه میباشند.

زون زراعتی اقلیمی غربی

این زون بزرگترین زون از جمله هفت زون افغانستان به شمار میرود که حدود ۲۰۱,۷۵۷ کیلومتر مربع مساحت دارد و یا به عباره دیگر نزدیک به ۳۱ درصد ۶۵۲۲۳۵ کیلومتر مربع

درصد نفوس افغانستان را تشکیل می دهد که ۲۱ درصد آن شهرنشین و ۷۹ درصد آن روستا نشین هستند.

ولایت فاریاب با داشتن ۲۷,۲ فیصد زمین زراعتی در بین ولایات زون شمال بیشترین زمین قابل زرع را دارا میباشد. گندم از عمده ترین محصول زون شمال میباشد که بیشترین آن در ولایات بلخ، فاریاب و سمنگان زرع میشود. محصولات عمده دیگر که شامل برنج، جواری، جو، انگور، خربوزه، پنبه دانه، انار، بادام و پیاز میباشند نیز در ولایات زون مذکور زرع میشوند.

زون زراعتی اقلیمی شمال شرق

یک منطقه ای کوهستانی میباشد و حدود ۸۴۲۰۴ کیلومتر مربع مساحت دارد و دارای چهار ولایت بدخشان، بغلان، کندز و تخار اند. حداقل ارتفاع این زون از سطح بحر حدود ۲۸۳ متر و حداکثر آن ۶۹۸۶ متر و حد اوسط آن ۳۴۸۳ متر است، و ۱۴,۲ درصد از جمعیت افغانستان در ولایات مذکور زندگی مینمایند که ۱۶ درصد آن شهرنشین و ۸۴ درصد آن روستا نشین هستند.

زون شمال شرقی دارای ۱۷ درصد اراضی قابل زرع دارد که تخار از بین ولایات این زون بیشترین زمین زراعتی را دارد. گندم، برنج و جو از مهمترین محصولات زراعتی این زون هستند.

زون زراعتی اقلیمی جنوبی

در مجموع ۳۳۵۲۵ کیلومتر مربع مساحت افغانستان را تشکیل می دهد و دارای چهار ولایت خوست، لوگر، پکتیکا و پکتیا میباشد. حداقل ارتفاع این زون از سطح بحر ۸۸۳ متر و حداکثر آن ۴۷۲۳ متر و حد اوسط آن ۲۷۶۰ متر می باشد. زون جنوبی از روستایی ترین مناطق

ولایات های شمال شرقی بدخشان و نورستان تا زمین های هموار نزدیک به سطح بحر در شمال و دشت های پهن در جنوب غرب کشور را احتوا نموده است. (شکل ۳ صفحه ۱۶ را ببینید).

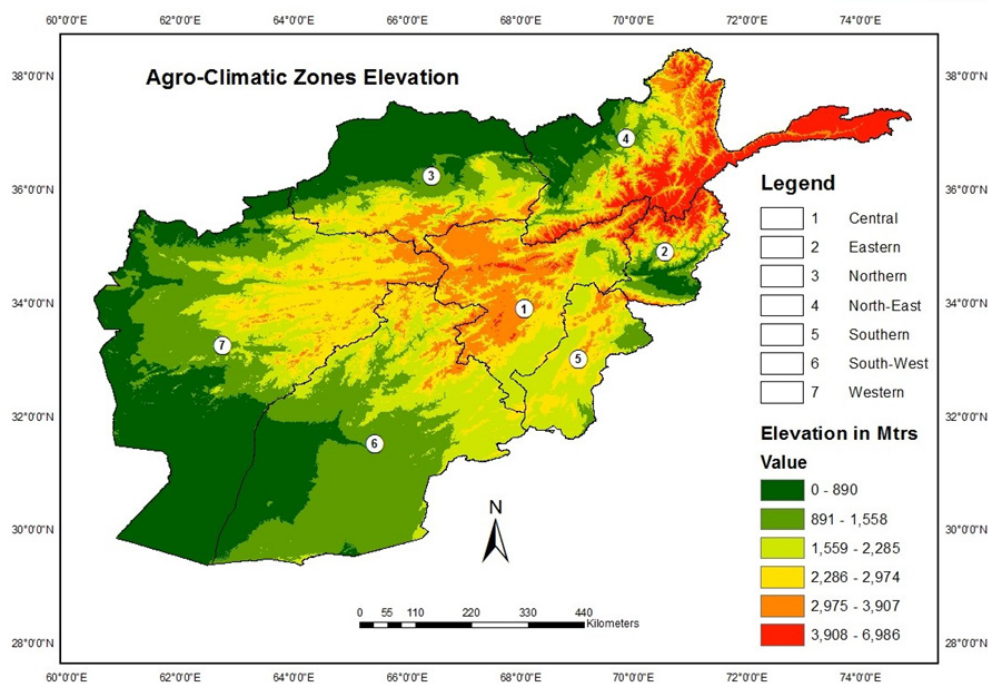
زونهای افغانستان بطور گسترده دارای تعدادی از اقلیم های محیط زیستی را که شامل جلگه های وسیع عرض البلد تا دشتهای پهن که نماینده گی از اقلیم مدیترانه ای میکند را دارا میباشند. بخش از مناطق زراعتی شرق و جنوب غرب نیز مناطق گرمسیری و نیمه گرمسیر را دارا اند. گندم، جواری، جو و برنج از جمله عمده ترین محصولات غله جات هستند که در مناطق قابل زرع اکثریت زونها کشت می شوند. انگور و انار از جمله عمده ترین میوه جات و کچالو و پیاز از جمله عمده ترین سبزیجات هستند که در اکثریت زون ها زرع میگردند.

مساحت افغانستان را احتوا می نماید. زون غربی کشور شامل پنج ولایت بادغیس، غور، فراه، هرات و نیمروز میباشد. حد اقل ارتفاع این زون از سطح بحر حدود ۳۶۶ متر و حد اکثر آن ۴۵۰۲ متر بوده و حد اوسط آن حدود ۲۳۹۸ متر است. زون غرب دارای ۱۳,۸ درصد نفوس افغانستان را تشکیل میدهد که ۱۷ درصد آن شهرنشین و ۸۳ درصد آن روستا نشین هستند. این زون دارای ۸ فیصد اراضی قابل زرع بوده و ولایت هرات در بین ولایات زون غربی کشور بیشترین زمین قابل زرع را دارا میباشد. گندم و انگور از جمله محصولات عمده ای زراعتی زون غربی میباشند و محصولات دیگر مهم مانند جو و زعفران نیز بطور گسترده کشت می شوند.

خلاصه

افغانستان یک کشور کوهستانی است که سلسله کوههای هندوکش هیمالیا به ارتفاع بیش از ۶۰۰۰ متر بلندی از سطح بحر در

گراف شماره ۳: ارتفاع در زون های افغانستان و منطقه

منبع: طرح سناریو های تغییرات اقلیمی برای زراعت در افغانستان، می ۲۰۱۷.

جمع آوری ارقام سروی افغانستان

همکار ملی انجام دهنده سروی سمارت فود آینده افغانستان

افغانستان از لحاظ امنیت و جنگ های داخلی برای انجام همچو سروی ها یک کشور پرچالش است. هویدا است که سروی دفتر حوزوی آسیا و اقیانوس آرام سازمان خوراک و زراعت ملل متحد در هشت کشور حوزه با همکاری یکتعداد از انستیتوت های منطقه انجام گردیده است (یادداشت پاورقی ۲، صفحه XI). با در نظر داشت اولویت به انستیتوت های ملی و ضرورت به آگاهی دهی محلی ونیز با در نظر داشت وضعیت پرچالش افغانستان برای انجام همچو یک سروی ملی، دفتر سازمان خوراک و زراعت ملل متحد در افغانستان انستیتوت تغذی و اقتصاد منزلی افغانستان (AINHE) را برای انجام این سروی انتخاب نمود. انستیتوت تغذی و اقتصاد منزلی افغانستان در تشریک مساعی با سازمان خوراک و زراعت ملل متحد در دیزاین و تطبیق سروی سمارت فود آینده FSF افغانستان سهم فعال داشته است.

انستیتوت تغذی و اقتصاد منزلی منحیث یک کانون علمی و تحقیقاتی میخواهد که خلای موجوده ظرفیت های مورد نیاز در سطح ملی در بخش پلان، تطبیق و ارزیابی نمودن موثر برنامه های صحی، تغذی و زراعت را پر سازد. بحیث یک نهاد همکار شناخته شده حکومت جمهوری اسلامی افغانستان، انستیتوت تغذی و اقتصاد منزلی حکومت را در بخش های ظرفیت سازی و تقویه صحت و سیستم غذا و تهیه شرایط لازم برای رسیدن به آجندای اهداف انکشافی پایدار کمک میکند. این

انستیتوت در همکاری با تیم از ماهرین ملی و بین المللی که دارد میتواند فعالیت های وسیع چندین سکتوری را جهت حصول نتایج مطلوب در بخش صحت، زراعت، تغذیه و اقتصاد خانمها انجام دهد.

جمع آوری ارقام

در مطابق با رهنمود دفتر سازمان خوراک و زراعت ملل متحد برای حوزه آسیا و اقیانوس آرام (به ضمیمه ۱ گزارش MRD مراجعه شود) تیم سروی سمارت فود آینده افغانستان یک سروی ابتدائی غذاهای فراموش شده و کم استفاده احتمالی را مورد اجرا قرار دادند و متعاقباً مواد ممد برای سروی و زون های سروی را تثبیت نمودند. طبق رهنمود سازمان خوراک و زراعت ملل متحد دریافت های مطالعات ابتدائی در حین اجرای مصاحبه ها در ساحه، تحت بازنگری دوباره قرار گرفتند.

متخصصین تیم تحقیقاتی انستیتوت تغذی در تمام مراحل انکشاف مواد ممد و ترتیب زونهای سروی اشتراک فعال داشتند، مواد ممد سروی که توسط تیم سروی افغانستان تهیه شده بود به هر دو زبان ملی پشتو و دری ترجمه گردید (به ضمیمه ۲ گزارش عمومی دیده شود) درضمن یک رهنمود تصویری غذاهای احتمالی سروی سمارت فود آینده که اسم همرا با تصویر غذا های مذکور به لسان های پشتو و دری به منظور تسهیل مفاهمه با مردم ترتیب گردیده و در اختیار تیم سروی ساحوی بحیث ریفرینس قرار داده شد. در رهنمود های ممد نام های تمامی غذاهای فراموش شده و کم استفاده که در سروی هشت کشور منطقه دریافت گردیده بود نیز شامل گردیدند که بعضی از آنها در کشور ما نا آشنا و یا در حوزه ها بنام

های مختلف یاد میشدند، به همین منظور رهنمود تصویری ترتیب شده در اخذ معلومات در مورد غذاهای فراموش شده و کم استفاده بسا موثر واقع گردید.

برای انجام بازدید ساحوی و انجام مصاحبه ها در ۳۴ ولایات کشور، انستیتوت به تعداد ۳۴ تیم جمع آوری ارقام ساحوی (FDCs) را با در نظر داشت مشخصات ذیل انتخاب نمود: (۱) شخص مصاحبه کننده باید باشنده ولایت مربوطه باشد. (۲) تحصیلات خود را در رشته زراعت به اكمال رسانیده، و (۳) حد اقل تجربه یک ساله در برگذاری همچو سروی ها در افغانستان را داشته باشد. پس از انتخاب تیم سروی، ورکشاپ دو روزه توسط انستیتوت تغذی در مرکز آموزشی انستیتوت برای تمام مصاحبه کننده گان در مورد چگونگی انجام سروی برگزار گردید (در ضمیمه ۴ به اجندای تریننگ در نسخه مفصل مراجعه شود)، و در اخیر ورکشاپ به هر یکی از مصاحبه کننده گان نسخه های چاپ پرسشنامه به زبان های دری و پشتو و رهنمود ارزیابی توزیع گردید.

تیم سروی پلان ثبت ارقام را برای هفت زون زراعتی افغانستان و ۳۴ ولایات کشور ترتیب نمودند (به جدول رقم ۶ در ضمیمه ۵ مراجعه گردد)، که پلان مذکور و ساحات جمع آوری معلومات در جریان ورکشاپ دو روزه بشکل مشرح مورد بحث قرار گرفته و ساحات جمع آوری ارقام تجدید گردیدند. سرویران ساحوی در مورد تنوع زراعت و امنیت ولایات شان معلومات کافی ارائه نمودند که با در نظر داشت معلومات دست اول آنها پلان جمع آوری معلومات، پوشش ساحات و دریافت غذاهای فراموش شده و کم استفاده NUS بیشتر یقینی گردید.

در زمان طرح مواد ممد سروی تصمیم اتخاذ شد که اشخاصی باید در این سروی منحیث پاسخ دهنده اشتراک ورزند که حد اکثر غذاهای قدیمی فراموش شده و کم مصرف را در حوزه و مناطق خود بشناسند. انستیتوت تغذی و منزلی افغانستان (AINHE) یکبار دیگر نفوس تحت پوشش این سروی را با دقت تام سروی نمود تا اطمینان حاصل گردد که معلومات از گروپ های از مردم جمع آوری گردد که آنها در ولایات و حوزه های خود معلومات کافی در مورد تولیدات زراعتی داشته باشند و در این خصوص بیشتر ترجیح به بزرگ سالان قریه، دهاقین اصلی، تجاران محلی مواد غذایی، دوکانداران و یک ماهر یا متخصص تغذی صورت گیرد تا معلومات مطلوب از ساحات تحت پوشش سروی جمع آوری گردد. چون سروی و تحقیق پیرامون سمارت فود آینده FSF به معلومات دیرینه نیاز دارد و کسانیکه معلومات در مورد غذاهای فراموش شده و کم استفاده NUS را فراهم میکنند باید شاهد تغیر در مورد کشت و استعمال آن در زمانی باشند و یا هم معلومات کافی در مورد آنها داشته باشند. روی همین اساس فیصله گردید تا عمر ارائه کننده معلومات باید از ۳۰ سال بیشتر باشد.

جمع آوری معلومات در بیشتر ولایات در جریان هفته دوم ماه جنوری ۲۰۲۰ آغاز گردید ولی نسبت عدم مساعد بودن موسم و مسدود شدن شاهراها ناشی از ریزش برف های شدید، جمع آوری ارقام و معلومات در اکثر ولایات برای مدت یک تا دو هفته به تاخیر انجامید. بطور اوسط جمع آوری ارقام در هر حوزه تقریباً به مدت ۳ هفته طول کشید. قابل ذکر است که در حین ورکشاپ در کابل

و د) مراقبت خارجی توسط دفتر سازمان خوراک و زراعت ملل متحد FAO که جهت بحث بیشتر در مورد کنترول و مراقبت ارقام و معلومات جمع آوری شده به صفحه ۱۶ و ۱۷ نسخه مفصل مراجعه شود.

تقسیمات دیموگرافیک پاسخ دهنده گان سروی ساحوی

در سروی سمارت فود آینده معلومات در مورد پاسخ دهنده گان سروی از نقطه نظر موقعیت، جنس، عمر، موقف در داخل مجتمع، درجه تحصیل و عضویت تنظیمی شان جمع آوری گردیده است.

فیصدی مجموع پاسخ دهنده گان نظر به زونهای زراعتی

در هر زون زراعتی بدون زون جنوب غربی در مجموع با ۱۵۲ فرد به تناسب ۱۴,۶ درصد مجموع پاسخ دهنده گان سروی ساحوی مصاحبه های (سوال و جواب) اجرا گردید. در زون جنوب غربی به سبب خطرات امنیتی در ارزگان مجموع پاسخ دهنده های سروی ۱۳۱ فرد بودند که ۱۲,۶ درصد را تشکیل میدهند. توزیع اشتراک کننده گان سروی در ولایات به اساس نفوس و فیصدی زمین زراعتی و تنوع زمین و محصولات زراعتی صورت گرفته و بیشترین اشتراک کننده های سروی شامل ۴۰ فرد در یک ولایت در ولایات های ننگرهار، لغمان، بدخشان، کندوز، خوست و لوگر بودند. گراف شماره ۴ فیصدی مجموع اشتراک کننده گان سروی ملی در هفت زون زراعتی را نشان میدهد.

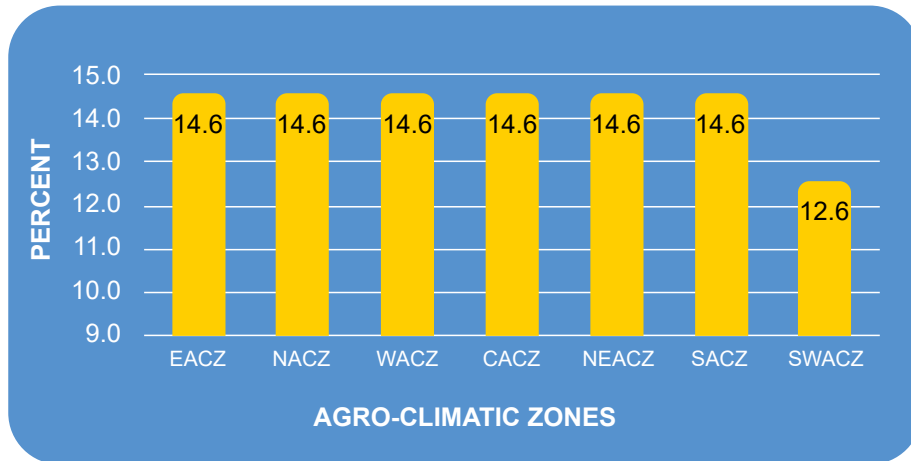
برای هر ولایت یک شخص منحیث تیم لیدر سروی تعیین گردید و شخص تیم لیدر هر ولایت مسئولیت داشت تا همه روزه راپور سروی از سرویران ساحوی را جمع آوری و توحید نموده و به تیم انسیتوت تغذی در کابل ارسال دارد. تیم لیدر مذکور همچنان مسئول ارسال چالشهای غیر پیش بینی شده که در هنگام جمع آوری ارقام سروی رخ می داد با تیم مرکزی در کابل نیز بود.

در نتیجه سروی بصورت مجموع با ۱۰۴۳ فرد در ۳۴ ولایات و هفت زون زراعتی مصاحبه ها انجام گردیده و در ولایت ارزگان که در حوزه جنوب غربی زراعتی قرار دارد شخص سرویر بنا بر مشکلات شدید امنیتی توانسته است تنها با هفت تن از جمله ۲۸ تن که باید مصاحبه را انجام میداد، مصاحبه نموده و معلومات لازمه را جمع نموده است (به جدول ۶ مربوط ارقام نهائی در هفت حوزه زون زراعتی مراجعه گردد). مسئول حوزوی هر حوزه تمام پرسشنامه های خانه پری شده سروی را به سطح حوزه جمع آوری نموده و به تیم مرکزی در کابل از طریق خطوط ترانسپورتی مطمئن ارسال نمودند.

نظارت از ارقام جمع آوری شده و کنترول کیفیت

انسیتوت تغذی و اقتصاد منزلی (AINHE) جهت جمع آوری ارقام و معلومات صحیح و مطمئن یک تعداد معیارهای نظارتی و کنترولی را در سروی سمارت فود آینده FSF انجام داده که عبارت اند از: الف) نظارت توسط مسئول حوزوی سروی، ب) مراقبت داخلی روند سروی توسط تیم انسیتوت، ج) چک کردن ارقام و معلومات جمع آوری شده،

گراف شماره ۴: فیصدی اشتراک کننده گان سروی در هر زون

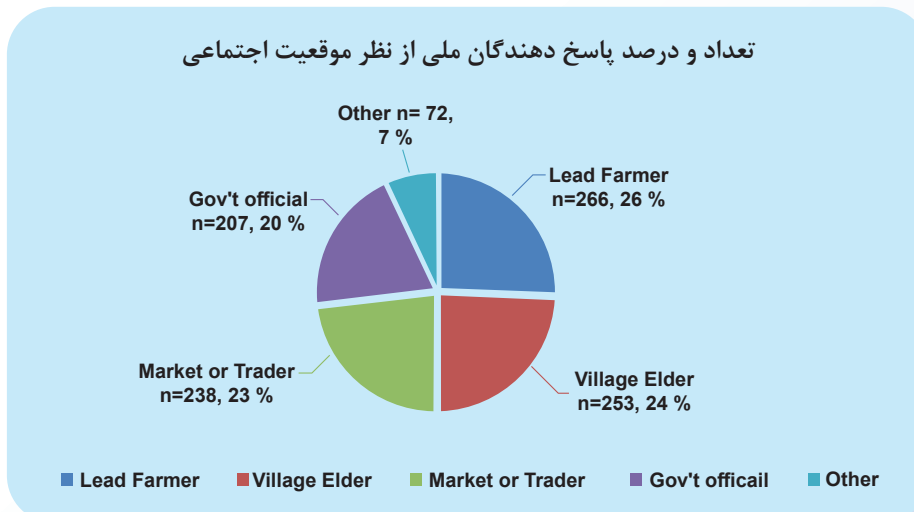

اشخاص از چهار کتگوری ذکر شده، هر کسی که دارای عمر ۳۰ و بیشتر از آن بوده است شامل لست اشتراک کننده گان گردیده و با ایشان مصاحبه صورت گرفته است که چنین اشخاص در کتگوری دیگر "Other" در سوالنامه لست گردیده اند که حدود ۷٪ مجموع اشتراک کننده گان سروی را تشکیل می‌دهند. شکل شماره ۵ تعداد و فیصدی اشتراک کننده گان سروی را با در نظر داشت موقف اجتماعی آنها در منطقه نشان می‌دهد در حالیکه در ضمیمه شماره ۶ نسخه مفصل گزارش توزیع متجاوبین سروی با در نظر داشت موقف اجتماعی آنها همراه با تعداد و فیصدی آنها در هر زون زراعتی نشان داده شده است.

تعداد و فیصدی مجموع اشتراک کننده (پاسخ دهنده های) سروی از لحاظ موقف اجتماعی

تمرکز سروی سمارت فود آینده بیشتر بالای چهار طبقه از اشتراک کننده گان یا مصاحبه شونده گان بود که معلومات در مورد غذاهای قدیمی فراموش شده و کم استفاده داشتند که شامل دهقانان اصلی، متنفدین قریه، تجار، و کارمندان دولتی می باشد. در ساحات تعیین شده بیشترین اشخاصیکه وارد لست اشتراک کننده گان سروی شده اند عبارت اند از دهقانان اصلی با تجربه که حدود ۲۶ درصد مجموع اشتراک کننده گان را تشکیل می‌دهند. در صورت عدم دریافت

گراف شماره ۵: موقعیت اجتماعی پاسخ دهندگان نظر سنجی ملی

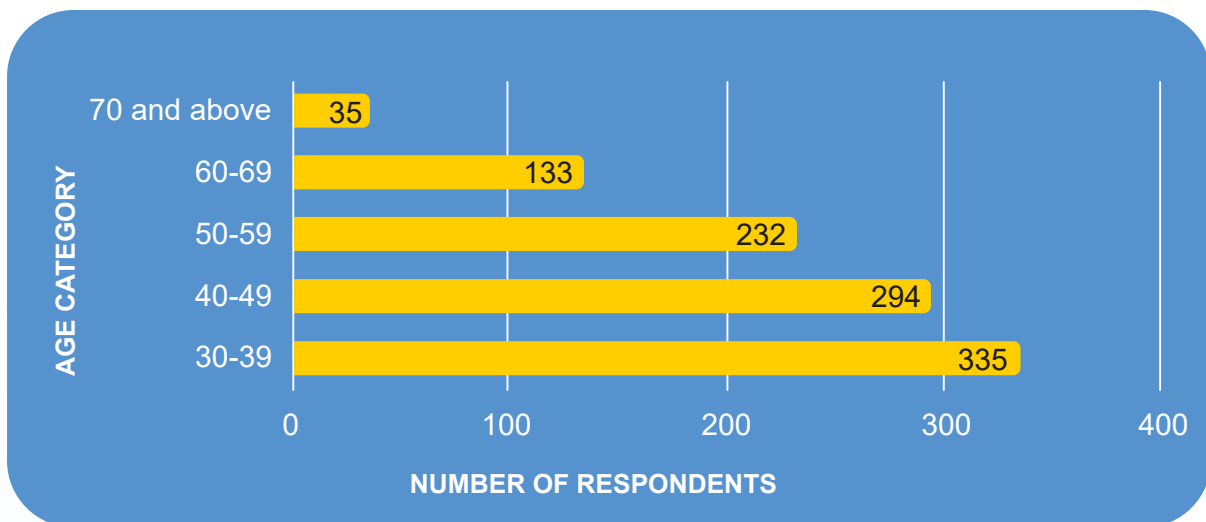

۳۰ تا ۳۹، ۴۰ تا ۴۹، ۵۰ تا ۵۹، ۶۰ تا ۶۹، ۷۰ و بالاتر می باشند. بیشتر جواب دهنده گان از گروه ۳۰ تا ۳۹ ساله بودند و کمترین آنها در گروه ۷۰ ویا بالاتر راپور داده شده است. تعداد و فیصدی اشتراک کننده گان سروری به تناسب عمر در جدول شماره ۶ نمایش داده شده و توزیع اشتراک کننده گان از نقطه نظر عمر با تعداد و فیصدی ان در هر زون زراعتی در ضمیمه ۷ نسخه مفصل راپور ذکر گردیده است.

مجموع اشتراک کننده گان (جواب دهنده گان) سروری ملی از نظر عمر

با درنظر داشت اهمیت داشتن معلومات گذشته در مورد غذاهای فراموش شده و کم استفاده در سروری سمارت فود آینده کسانیکه عمر شان از ۳۰ سال کم بوده شامل اشتراک کننده گان سروری نگردیده اند. پنج کتگوری سنی با درنظر داشت ۱۰ سال تفاوت دربین هر کتگوری سنی ترتیب گردیده که شامل:

گراف شماره ۶: اشتراک کننده سروری به تفکیک سن

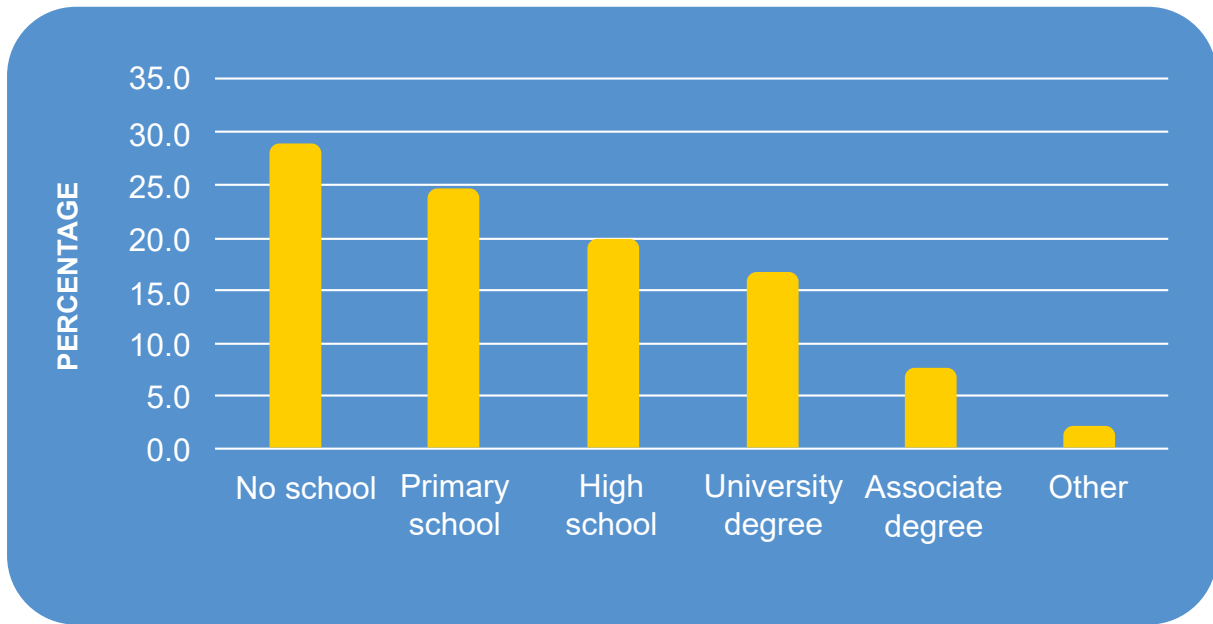

و ۲,۲ درصد آنها کورسهای رسمی دیگری را نیز گرفته بودند. گراف شماره ۷ نشان دهنده درجه تحصیلی اشتراک کننده گان در زونها مختلف میباشد. قسمیکه در ضمیمه شماره ۸ راپور عمومی توضیح گردیده است. بطور مثال، در زون مرکزی بیشتر اشتراک کننده گان تعلیمات ابتدائی را تکمیل نموده درحالیکه حوزه شمال شرقی اکثریت اشتراک کننده گان تحصیلات به سویه ۱۲ پاس داشتند و در متباقی زونها اکثریت آنها بدون تحصیل بودند.

فیصدی مجموع اشتراک کننده گان از لحاظ درجه تحصیل

در سروری ملی سمارت فود آینده در مورد درجه تحصیلی اشتراک کننده گان نیز معلومات جمع آوری گردیده که بیشترین اشتراک کننده گان در حدود ۲۸,۸ درصد شان کسانی بودند که به مکتب رفته بودند. در بین تمام اشتراک کننده گان تنها ۲۴,۷ درصد آنها تعلیمات ابتدائی داشته اند و ۲۰ درصد شان فارغ صنف ۱۲ ام بودند، ۷,۷ درصد آنها چهارده پاس، ۱۶,۷ درصد شان فاکولته پاس

گراف شماره ۷: اشتراک کننده سروی به تفکیک سطح تعلیمی

حوزوی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد که به اساس درجه بندی با فیصدی بیشتر نمایش داده شده است. دو نوع از غله جات که در گزارش حوزوی موجود نبوده ولی به تعداد ۱۰ نفر و یا بیشتر از اشتراک کننده گان در سروی افغانستان از آنها نام برده اند و در نسل های متمادی از آن استفاده صورت گرفته است عبارت از جو و جودر میباشند.

غله جات که به سطح کشور از استفاده آن گزارش شده است، ارزن ایتالیایی است که تقریباً حدود نصف اشتراک کننده گان سروی در مورد آن راپور داده اند و در حال حاضر برای غذا کشت و استفاده میگردد. گل تاج خروس و ارزن ترکی توسط ۳۹ و کمتر از ۴۰ فیصد اشتراک کننده گان سروی راپور داده شده و گفته اند غله جات مذکور نیز در حال حاضر بحیث غذا استفاده میشوند. دانه گل تاج خروس، ارزن انگشت نما، و برنج مخصوص توسط ۳۰ تن از اشتراک کننده گان که کمتر از ۳۹ درصد اشتراک کننده گان میشود گزارش شده است. باجره نسبت به جواری

دریافت های سروی در ارتباط به غذاهای فراموش شده و کم استفاده دارای منشاء نباتی

غذا های فراموش شده و کم استفاده مربوط به غله جات

در سروی سمارت فود آینده افغانستان علاوه بر ۱۰ نوع از غله جات که در سروی حوزوی هشت کشور مربوط دفتر حوزه وی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد برای آسیا و اقیانوس آرام بحیث سمارت فود آینده شناخته شده اند، درموارد انواع دیگر غله جات نیز پرسیده شده است. محصولات زراعتی که در گزارش هشت کشور از آن نام برده شده عبارت اند از: گل تاج خروس، گندم سیاه، ارزن انگشت نما، ارزن ایتالیایی، دانه گل تاج خروس، ارزن ترکی، سبزی هسپانوی، باجره، برنج مخصوص، و گندم سیاه ترش. جدول شماره ۶ به تعداد ۷ نوع از غله جات ذکر شده که در گزارش

فیصدی جواب "بلی" و یا فیصدی مثبت برای غذاهای فراموش شده و کم استعمال غله جات نظر به زون ها فرق میکنند که در ضمیمه شماره ۹ راپور عمومی به تفصیل ذکر شده اند.

گرچه تمرکز برای ترویج و استفاده از سمارت فود آینده به سطح کشور میباشد ولی با در نظر گرفتن استعمال غذا های مذکور در سطح حوزوی، پالیسی سازان باید لست غذا های فراموش شده و کم استفاده را با در نظر گرفتن اولیت ها جهت توسعه سمارت فود آینده در پالیسی ها در نظر گیرند.

به آب کمتر ضرورت دارد و میشود که یک بدیل خوب غذا برای استفاده فارم های مرغ، ماهی و فارم های حیوانی تولید لبنیات باشد.

با وجودیکه در گزارش سروی هشت کشور حوزوی سبزی هسپانوی، گندم سیاه ترش و گندم سیاه زیاد مروج بوده ولی در افغانستان مروج نیستند. لست مفصل هشت کشور حوزو با تمام غله جات به ترتیب در جدول شماره ۷ راپور عمومی و لست مکمل غله جات که تحت " نام دیگر" در جدول ۱۷ راپور عمومی نشان داده شده است.

جدول شماره ۸: درجه بندی غله جات که در راپور هشت کشور و دیگر

غله جات و دانه ها							
شماره	NUS	حال حاضر		زمان والدین		زمان نیاکان	
		فریکوینسی	فیصدی	فریکوینسی	فیصدی	فریکوینسی	فیصدی
۱	ارزن ایتالیایی		۴۹/۹		۶۱/۵		۶۱/۸
۲	باجره		۳۹/۷		۵۲/۵		۵۲/۷
۳	گل تاج خروس		۳۹/۵		۵۱/۷		۵۲/۹
۴	ارزن ترکی		۳۹/۰		۴۵/۰		۴۳/۲
۵	دانه گل تاج خروس		۳۶/۵		۴۶/۰		۴۷/۳
۶	ارزن کلک مانند		۳۳/۱		۴۷/۷		۴۹/۵
۷	برنج مخصوص		۳۰/۰		۴۵/۳		۴۸/۹
سایر دیگر که در راپور ۸ کشور دیگر ذکر نشده اند							
۱	جو	۴۱	۳/۹	۶۵/۰	۶/۲	۶۵/۰	۶/۲
۲	جودر	۹	۰/۹	۱۴/۰	۱/۳	۱۵/۰	۱/۴

نباتات ریشه ای و تیوبر

سروی سمارت فود آینده افغانستان معلومات در مورد زرع و مصرف ۶ نوع غذاهای ریشه ای و تیوبر که عبارت از کچالواتینی، کچالو کیفی، کچالو بنفش، کچالوآبی، کچالو شیرین و کچالو تارو میباشد و در راپور سروی حوزوی هشت کشور سازمان خوراک و زراعت ملل

متحد بحیث سمارت فود آینده شناخته شده بودند جمع آوری نمود و علاوه برآن در سروی افغانستان در مورد غذا های دیگر که شامل لست هشت کشور نبوده و در مناطق مختلف کشور کشت میشوند معلومات جمع آوری گردیده که میتوان آنرا شامل لست غذا های فراموش شده و کم استفاده نمود. از اشتراک کننده گان سروی در مورد غذاهای ریشه ای و

شده و کم استفاده خانواده غذاهای ریشه ای و تیوبر که در لست ذکر گردیده اند توسط کمتر از ۱۰ فیصد اشتراک کننده گان به حیث غذا شناسایی گردیده اند (جدول ۹، MRD). استعمال فعلی و قبلی این کتگوری از غذاها فرق قابل ملاحظه ندارد، غذاهای ریشه ای و تیوبر دیگر که در لست هشت کشور حوزه موجود نبوده ولی در افغانستان موجودیت و استعمال آن توسط ۱۰ و بیشتر اشتراک کننده گان مورد تأیید قرار گرفته عبارت اند از شلغم، ملی سرخک، لبلبور و ملی سفید میباشند. برای معلومات بیشتر به جدول ۱۷ راپور عمومی مراجعه گردد که در ن لست مفصل این خانواده غذاها در افغانستان که در راپور هشت کشور حوزه موجود نیستند ذکر گردیده است.

تیوبر که فعلاً در مناطق شان زرع می گردد و با هم قبلاً توسط پدران و نیاکان شان زرع میگردید معلومات دهند. ارقام سروری سمارت فود آینده افغانستان نشان میدهد که غذاهای ریشه ای و تیوبر که بحیث غذا های فراموش شده و کم استفاده در گزارش هشت کشور از آنها نام برده شده است، در افغانستان زرع و استفاده آنها به حیث غذا بسیار کمتر معمول میباشد.

قسمیکه در جدول ۷ نشان داده شده کچالو شیرین و کچالو کیفی بطور استثنایی راپور داده شده اند که این دو نوع به اساس جواب اشتراک کننده گان به ترتیب ۵۸،۴ درصد و ۲۶،۰ درصد در حال حاضر در افغانستان کشت میشوند. دیگر انواع غذا های فراموش

جدول شماره ۹: درجه بندی غذاهای ریشه ای و تیوبر، راپور هشت کشور و دیگر

ریشه ها و تیوبر							
زمان نیاکان		زمان والدین		حال حاضر		NUS	شماره
فیصدی	فریکوینسی	فیصدی	فریکوینسی	فیصدی	فریکوینسی		
۵۶/۸		۵۸/۸		۵۸/۴		کچالو شیرین	۱
۳۱/۸		۳۱/۹		۲۶/۰		کچالو پشمک	۲
سایر دیگر که در راپور ۸ کشور دیگر ذکر نشده اند							
۶/۵	۶۸	۶/۶	۵۹	۵/۷	۵۹	شلغم	۴
۳/۵	۳۷	۳/۵	۳۷	۴/۹	۳۰	ملی سرخک	۵
۳/۱	۳۲	۳/۳	۳۴	۱/۲	۱۳	چغندر	۶
۱/۶	۱۷	۱/۹	۲۰	۱/۲	۱۲	ملی سفید	۷

لوبیای برنجی و سویابین میباشند. از اشتراک کننده گان سروری خواسته شد تا دیگر انواع حبوبات و لوبیای که در مناطق شان کشت میشود را نیز تذکر دهند. از اشتراک کننده گان نیز درخواست گردید که معلومات قابل دسترس شانرا در باره کشت حبوبات و لوبیا در زمان نسل های گذشته تذکر دهند تا تغییر در مورد استفاده بعضی از آنها نظر به گذشت

غذاهای فراموش شده و کم استعمال خانواده حبوبات و لوبیا

۹ نوع از حبوبات و لوبیا که در راپور سمارت فود آینده هشت کشور حوزه آسیا و اقیانوس آرام گنجانیده شده بود، شامل پرسشنامه سروری افغانستان نیز گردیدند. حبوباتی که در این لست شامل اند عبارت اند از، ماش سیاه، نخود، لوبیا، نخود فرنگی، کلول، عدس، ماش،

حدود بیشتر از دو برابر افزایش یافته و دلیل آن سرمایه گذاری بیشتر حکومت و همکاران انکشافی در بخش ترویج سویابین به صفت یک غذای مغذی میباشد. سویابین و دیگر غذاهای پروتین دار برای تعذیه مرغ ها، ماهی ها و حیوانات نیز از جمله غذا های اساسی شمرده میشود. از میان حبوبات و لوبیا تنها باقلی توسط ۱۰ و بیشتر اشتراک گان بحیث غذای مروج قدیمی گزارش گردیده است که در حال حاضر استعمال کمتر دارد و در لست هشت کشور حوزه نیز تذکر داده نشده است (جدول ۸ در صفحه بعدی مراجعه گردد).

احتمال ترویج دوباره بعضی از حبوبات این کتگوری نظر به غذا ها از کتگوری های دیگر بیشتر میباشد. امکانات ترویج دوباره ماش و لوبیا در سراسر کشور که در جدول ۹ نشان داده شده زیاد است. تفاوت قابل ملاحظه در استفاده حبوبات و لوبیا در بین هفت زون زراعتی افغانستان وجود دارد طوریکه در ضمیمه ۱۲ راپور عمومی نشان داده شده است. ضمیمه ۱۳ راپور عمومی بیان می دارد که احتمال ترویج دوباره غذا های مذکور نظر به زونها تفاوت قابل ملاحظه دارد.

زمان معلوم گردد. در صورتیکه پاسخ اشتراک کنندگان نبود انواع غذای های فوق را در حال حاضر در مناطق شان تصدیق نموده باشد، پاسخ آنان در مورد احیای دوباره یا زرع دوباره آنها پرسیده شده است.

ارقام ملی نشان میدهند که همه ۹ نوع از حبوبات و لوبیای که در راپور حوزوی سازمان خوراک و زراعت ملل متحد ذکر گردیده اند در افغانستان نیز منحصراً غذا موجود است. از مجموع ۹ نوع ۵ نوع آن توسط بیشتر از ۵۰ درصد اشتراک کننده گان بحیث مروجترین غذا و همه ۹ نوع آن توسط بیشتر از ۴۰ درصد اشتراک کننده گان بحیث غذا مروج شناخته شده اند. ۷۸ درصد اشتراک کنندگان خاطر نشان ساخته اند که زرع ماش در همه نقاط کشور مروج میباشد در حالیکه ۶۸٫۵ درصد اشتراک کننده گان گفته اند که لوبیا در مرتبه دوم مورد استفاده است. ارقام سروری نشان میدهد که استعمال هر دو ماش و لوبیا نظر به گذشته کاهش یافته و این کاهش به استثنای سویابین در همه انواع حبوبات و لوبیا نیز قابل مشاهده است.

استعمال فعلی سویابین نظر به گذشته

جدول شماره ۱۰: درجه بندی خانواده غذاهای حبوبات و لوبیا، راپور هشت کشور و دیگر

حبوبات ولوبیا							
شماره	NUS	حال حاضر		زمان والدین		زمان نیاکان	
		فیکوینسی	فیصدی	فیکوینسی	فیصدی	فیکوینسی	فیصدی
۱	ماش		۷۸/۲		۸۵/۲		۸۵
۲	لوبیا قابا		۶۶/۵		۷۱/۰		۷۱/۶
۳	نخود		۶۳/۳		۶۸/۷		۶۹/۱
۴	عدس		۵۴/۹		۶۷/۴		۶۶/۵
۵	سویابین		۵۴/۲		۲۷/۹		۲۷/۶
۶	لوبیا برنج مانند		۴۸/۳		۵۸/۴		۵۸/۶
۷	نخود فرنگی		۴۶/۳		۵۵/۶		۵۵/۵
۸	ماش سیاه		۴۴/۰		۵۶/۶		۵۶/۸
۹	لوبیا کوچک		۴۰/۰		۴۶/۸		۴۷/۴
سایر دیگر که در راپور ۸ کشور دیگر ذکر نشده اند							
۱	باقلی	۳	۰/۳	۱۲	۱/۲	۱۲	۱/۲

غذاهای فراموش شده و کم استفاده بخش میوه جات، توت و سبزیجات

۱۰ نوع از میوه جات، توت و سبزیجات که در راپور غذاهای فعال آینده هشت کشور حوزه آسیا و اقیانوس آرام سازمان خوراک و زراعت ملل متحد آمده بود در پرسشنامه سروی افغانستان نیز گنجانیده شده اند. میوه جات، توت و سبزیجات که در این لست شامل است عبارت اند از چایوت (چوچو)، درم ستیک (ملی کوهی)، شنبلیله (سبزی علفی ایرانی)، انگور فرنگی هندی، جک فروت، کدو زمستانی، کدوچه، روزل (چای ترش)، تریابی و سیب چوبی هندی می باشند. بعد از سروی معلومات موجوده و رول بارز توت در نگهداری و پرورش کرم های ابریشم، توت نیز شامل رهنمود سروی گردید. از اشتراک کننده گان در مورد انواع فراموش شده و کم استعمال میوه جات، توت و سبزیجات دیگر که در مناطق شان زرع و استفاده میشوند پرسش آرایه گردید و علاوه آنواع میوه حاتیکه شامل لست نبودند نیز معلومات جمع آوری گردید، در عین زمان از اشتراک کننده گان سروی خواسته شد تا در مورد استفاده و ترویج دوباره آن در گذشته و حال معلومات لازم فراهم کنند.

جواب اشتراک کننده گان سروی نشان میدهد که ۴ نوع از میوه جات، توت و سبزیجات غذا های فراموش شده و کم استفاده که در دیگر کشورها مشهور اند در افغانستان نیز به کثرت استعمال میشوند. جدول ۱۳ راپور عمومی را که در آن در مورد همه ۱۰ نوع میوه جات، توت و سبزیجات معلومات ارائه شده است را ملاحظه نماید. در استعمال فعلی و قبلی کدام فرق قابل ملاحظه دیده نشده ولی افزایش اندک

در استفاده کدو توسط ۹۱٫۶ درصد اشتراک کننده گان و در انواع کدوچه ها توسط ۹۰٫۲ درصد اشتراک کننده گان راپور داده شده است. در مجموع افزایش در استعمال خانواده کدوچه نسبت به سابقه حدود ۱۲ درصد راپور داده شده است. میوه جات، توت و سبزیجات دیگر که بیشتر از ۷۵ درصد اشتراک کننده گان آنرا تأیید نموده اند عبارت از توت، کریله، تریابی، شنبلیله میباشند و میوه جات، توت و سبزیجاتی که در لست راپور هشت کشور حوزه شامل نیست و در افغانستان توسط ۱۰ ویا بیشتر از اشتراک کنندگان از آنها نام برده شده عبارت از زردالو، توت، بامیه، عناب، ناک و آلو میباشند. طوریکه در جدول ۱۱ در ذیل و جدول ۱۷ راپور عمومی در مورد تمام غذاهای شناخته شده غذا های فراموش شده و کم استفاده که در راپور هشت کشور حوزه موجود نیست و در راپور افغانستان از آن ذکر به عمل آمده است.

در حال حاضر مصرف و استعمال چایوت، انگور فرنگی هندی، جک فروت، روزل و سیب چوبی هندی در افغانستان کمتر میباشد (جدول ۱۳ راپور عمومی دیده شود). تولید میوه جات، توت و سبزیجات در زون های هفتگانه با هم فرق قابل ملاحظه دارند. بیشتر غذاهای های این کتگوری که در سطح کشور استعمال داشته اند در کشورهای منطقه نیز استعمال آن کم گزارش شده است. استعمال درم ستیک ۱۲٫۵ درصد به سطح کشور و ۵۶ درصد در حوزه جنوب غربی یک استثناء است. (جدول ۱۴ راپور عمومی).

امکان ترویج دوباره غذاهای فراموش شده و کم استفاده یک رابطه نزدیک به موجودیت آن دارد (جدول ۱۴ راپور ملاحظه کنید). کریله،

های فراموش شده و کم استفاده نیز صدق میکند. آنهایکه استعمال کم دارند چانس ترویج دوباره آن کم ویا هم هیچ نیست (ضمیمه ۱۵، راپور عمومی).

ترائی و حلفه از جمله سبزیجاتی هستند که از لحاظ موجودیت در ردیف ۲ و ۳ قرار دارند و نیز بیشتر چانس ترویج را دارا میباشند (جدول ۱۱). عین رابطه در مورد سایر غذا

جدول شماره ۱۱: درجه بندی میوه جات، توت و سبزیجات و راپور هشت کشور و دیگر

حبوبات ولوبیا							
شماره	NUS	حال حاضر		زمان والدین		زمان نیاکان	
		فیکوینسی	فیکویدی	فیکوینسی	فیکویدی	فیکوینسی	فیکویدی
۱	کدو		۹۱/۶		۹۱/۰		۸۹/۹
۲	کدوگک		۹۰/۲		۷۹/۵		۷۷/۹
۳	توت		۷۹/۰		۸۴/۳		۸۴/۷
۴	کریره		۷۸/۸		۷۹/۵		۷۹/۱
۵	شنبليله		۷۶/۹		۷۲/۶		۷۱/۵
سایر دیگر که در راپور ۸ کشور دیگر ذکر نشده اند							
۱	زردآلو	۲۸	۲/۷	۳۳	۳/۲	۳۳	۳/۲
۲	انواع توت	۱۳	۱/۲	۱۶	۱/۵	۱۶	۱/۴
۳	بامیه	۱۳	۱/۲	۱۳	۱/۲	۱۳	۱/۰
۴	عناب	۱۱	۱/۱	۱۳	۱/۲	۱۳	۱/۲
۵	ناک	۱۶	۱/۵	۱۶	۱/۵	۱۶	۱/۵
۶	آلو	۱۰	۱/۰	۸	۰/۵	۷	۰/۷

عبارت اند از زغر، درخت کره نیپالی، مرچ نیپالی، نعناع و چارمغز می باشند. در عین وقت از اشتراک کننده گان سروری در مورد استعمال فعلی و قبلی در زمان پدران و اجداد شان معلومات اخذ گردیده است.

۸۵,۲ درصد اشتراک کننده گان تأیید نموده اند که نعناع در حال حاضر بیشترین استعمال را دارد درحالیکه چارمغز در ردیف دوم با ۷۰,۷ در جواب اشتراک کننده گان و استعمال زغر در ردیف سوم گزارش گردیده ولی در حال حاضر استعمال آن در حال حاضر از ۴۵ درصد به ۳۵ در کاهش را نشان داده است. خسته باب، دانه باب و مساله جات دیگریکه شامل راپور هشت کشور نبوده ولی توسط ۱۰ ویا بیشتر اشتراک کننده گان ازاستعمال آن اطلاع داده اند عبارت اند از زیره، پسته، کنجد و

خسته باب، دانه باب و مساله جات

خسته باب، دانه باب و مساله جات جزء فرهنگ غذایی افغانستان است. از شرکت کننده گان سروری خواسته شده تا در مورد ۵ غذا مربوط خانواده مذکور که در گزارش سروری هشت کشور حوزه آسیا و اقیانوس آرام سازمان خوراک و زراعت ملل متحد بحیث غذا های فراموش شده و کم استفاده شناخته شده معلومات ارائه نمایند و نیز در مورد خسته باب، دانه باب و مساله جات دیگری که در مناطق شان از ان استفاده میشود که شامل لست مذکور نیستند معلومات دهند.

خسته باب، دانه باب و مساله جات که در ارقام سروری هشت کشور دریافت گردیده بود

مرچ سبز میباشند، طوریکه در جدول ۱۰ صفحه بعدی نشان داده شد است.

الوجه (درخت کره نیپالی) و مرچ نیپالی کمترین فیصدی به ترتیب ۲,۸ درصد و ۲۴,۱ درصد مورد استفاده داشته است (طوریکه در جدول ۱۵ گزارش عمومی ذکر گردیده است). تفاوت قابل ملاحظه در موجودیت خسته باب، دانه باب و مساله جات در سراسر حوزه ها وجود دارد (جدول ۱۶ راپور عمومی).

در بین محصولات خسته باب، دانه باب و

مساله جات که در حال حاضر در سطح کشور کشت نمی شوند و امکان ترویج آن زیادتر است عبارت از نعناع (نبات نعناع مانند) و مرچ نیپالی میباشند. در مورد مرچ نیپالی که برعکس استعمال آن کم ولی چانس ترویج آن بیشتر است. آنعده از غذا های فراموش شده و کم استفاده که چانس ترویج آن توسط ۵۸ درصد اشتراک کننده گان و بیشتر جواب داده شده اند در جدول ۱۶ راپور عمومی ذکر گردیده اند.

جدول شماره ۱۲: درجه بندی خسته باب، دانه باب و مساله جات فراموش شده و کم استفاده، راپور هشت کشور و دیگر

خسته باب، دانه باب و مساله جات							
شماره	NUS	حال حاضر		زمان والدین		زمان نیاکان	
		فیصدی	فریکوینسی	فیصدی	فریکوینسی	فیصدی	فریکوینسی
۱	نبات نعناع مانند	۸۵/۲		۸۲/۴		۸۰/۶	
۲	چهارمغز	۷۰/۷		۷۴/۲		۷۵/۳	
۳	کتان	۳۴/۷		۴۴/۷		۴۶/۰	
سایر دیگر که در راپور ۸ کشور دیگر ذکر نشده اند							
۱	زیره	۴۷	۴/۵	۵۱	۴/۹	۵۱	۴/۹
۲	پسته	۳۸	۳/۶	۴۵	۴/۳	۴۷	۴/۵
۳	کنجد	۶	۱/۵	۲۴	۲/۳	۲۵	۲/۴
۴	مرچ سبز	۱۰	۱/۰	۱۰	۱/۰	۹	۰/۹

در مورد احتمال برگشت و ترویج دوباره غذا های مذکور نظر به حوزه ها تفاوت های دیده میشود. بطور مثال، در حوزه شمالی کشور چانس ترویج زغر که توسط ۸۹,۵ درصد اشتراک کننده گان جواب ارائه گردیده تقریبا ۳۱ مرتبه بیشتر از حد اوسط فعلی ۵۸,۷ کشور است (به ضمیمه ۱۷ راپور عمومی مراجعه گردد).

تولیدات زراعتی منشاء نباتی خاص مربوط به افغانستان

اشتراک کننده گان سروی از یک تعداد نباتات افغانی در هر یکی از کتگوری غذا های فراموش

شده و کم استعمال نام برده اند که در راپور سروی هشت کشور سازمان خوراک و زراعت ملل متحد از آنها یاد آوری نگردیده است که لست مکمل آن در جدول ۱۷ راپور عمومی ذکر گردیده اند. طبیعی است محصولات و یا نباتاتیکه بدون ذکر نام شان در سوالنامه ها از اشتراک کننده گان توسط خود اشتراک کننده گان نام برده میشوند حسب توقع کم جواب داده میشود و یا از آنها نام برده نمیشود. محصولات زراعتی که توسط ۱۰ و یا بیشتر اشتراک کننده گان از آنها نام برده شده وانمود گردیده است که فعلا و یا قبلا استعمال داشته است شده در قبلا جداول این

راپور ذکر گردیده اند.

انواع حیوانات در حین سروی مقدماتی و اخذ معلومات از متخصصین بخش های و ترنری، تغذی و غذا ترتیب گردید.

غذا های فراموش شده و کم استفاده از فامیل حیوانات پستاندار: در جریان سروی از اشتراک کننده گان سروی در مورد حیوانات پستاندار که طبق قوانین اسلامی حلال شمرده میشوند و جزء از غذا های افغانها است در مورد موجودیت و استعمال فعلی گوشت حیوانات پستاندار هر یکی شتر، گاو میش، خرگوش و آهو پرسیده شده است و بر علاوه سه نوع ذکر شده در مورد پستاندار دیگر که از گوشت شان استفاده میشود نیز پرسش به عمل آمده است.

بلندترین استفاده در سطح ملی به خرگوش اهلی و صحرایی داده شده است طوری که حدود ۶۸,۳ درصد اشتراک کننده گان گفته اند که در حال حاضر حیوانات مذکور بحیث غذا استفاده میشوند ولی با آن هم استفاده فعلی آن نظر به گذشته بصورت قابل ملاحظه کاهش یافته است. استعمال گوشت شتر در حال حاضر ۵۳ درصد است در حالیکه در گذشته استعمال آن ۷۸ درصد بوده است. حیوانات پستاندار دیگر که در مواد ممد سروی نبوده و توسط ۱۰ ویا بیشتر اشتراک کننده گان راپور داده شده عبارت از آهو و بزهای صحرایی میباشد (به جدول ۱۳ مراجعه گردد).

موجودیت حیوانات پستاندار بادر نظر داشت زون های زراعتی مختلف فرق میکند. موجودیت و استفاده از گوشت شتر و گاو میش نظر به خرگوش های اهلی و صحرایی بیشتر حوزوی میباشد. بطور مثال شتر در حدود ۹۹ درصد در حوزه جنوبی و برعکس به حدود ۷ درصد در حوزه شرقی گزارش شده است (به ضمیمه

محصولات زراعتی مربوط به هر کتگوری که حد اقل ۱۰ مرتبه لست گردیده اند عبارت از: ۱) غله جات و دانه باب جو و جودر؛ ۲) ریشه ها و تیوبر شلغم، ملی سرخک، لبلبو و ملی سفید؛ ۳) حبوبات و باقلات دال، لوبیا و باقلی؛ و ۴) سبزیجات و میوه ها زردآلو، توت، بامیه، عناب، ناک و آلو. به دلیل اهمیت مواد خوراکی در زنجیره ارزش تولید ابریشم افغانستان، توت نیز در لست این سروی شامل گردید؛ و خسته ها و مساله ها زیره، پسته، کنجد و مرچ سبز. به مثابه غذاهای شناخته شده غذا های فراموش شده و کم استفاده لست گردیده اند که غذا های مذکور باید شامل لست سمارت فود آینده مورد بحث و توجه قرار گیرند.

دریافته های سروی در مورد غذاهای غیر نباتی

با در نظر داشت اهمیت فعلی و تاریخی در قسمت تولید محصولات حیوانی، مرغ و ماهی خصوصاً برای بخش از مردم محروم افغانستان، در سروی مذکور در مورد غذا های فراموش شده و کم استفاده احتمالی حیوانی نیز معلومات جمع آوری گردیده که این یک تفاوت خاص در مقایسه با راپور سروی هشت کشور حوزه آسیا و اقیانوس آرام را نشان میدهد که در آن تنها غذا های فراموش شده و کم استفاده دارای منشاء نباتی ارزیابی گردیده است. چهار کتگوری از حیوانات هر یکی حیوانات پستان دار، مرغ های کلان و مرغ های آبی، پرندگان خورد و ماهی ها شامل سروی افغانستان گردیدند (به ضمیمه ۲ راپور عمومی مراجعه گردد). لست هر کتگوری از

به تعداد کافی موجود میباشند چانس ترویج آن نیز در همان مناطق بیشتر است (به ضمیمه ۱۹ راپور عمومی مراجعه شود).

۱۸ راپور عمومی مراجعه گردد). در راپور عمومی جدول ۱۹ در مورد احتمال ترویج دوباره غذاهای فراموش شده و کم استفاده وضاحت داده شده است. حیواناتی که در بعضی مناطق

جدول شماره ۱۳: درجه بندی حیوانات پستاندار فراموش شده و کم استفاده، حسب جواب اشتراک کننده گان

خسته باب، دانه باب و مساله جات							
شماره	NUS	حال حاضر		زمان والدین		زمان نیاکان	
		فیکوینسی	فیصدی	فیکوینسی	فیصدی	فیکوینسی	فیصدی
۱	خرگوش های اهلی و صحرائی		۶۸/۳		۷۹/۲		۸۳/۰
۲	شتر		۵۳/۰		۷۵/۶		۷۹/۲
۳	گاو میش		۲۷/۶		۳۵/۲		۳۷/۱
سایر دیگر که در راپور ۸ کشور دیگر ذکر نشده اند							
۱	آهو	۷	۰/۷	۲۳	۲/۲	۳۲	۳/۱
۲	بز وحشی	۳	۰/۳	۱۰	۱/۰	۱۱	۱/۱

در حالیکه موجودیت مرغ های دشتی از همه کمتری یعنی توسط ۱۱,۷ درصد اشتراک کننده گان لست گردیده است. در حدود ۶۰ درصد از اشتراک کننده گان استفاده از قاز، کیکر و مرغابی را در حال حاضر بحیث غذا تأیید نموده اند. کدام نوع دیگر از مرغ ها خارج از لست ترتیب شده توسط اشتراک کننده گان راپور داده نشده است (به جدول ۱۴ صفحه بعدی مراجعه شود).

مرغ هایکه در جدول ۱۵ لست گردیده اند بیشتر قابلیت ترویج را دارا میباشند در حالیکه شتر مرغ و کیکر به نسبت اینکه استعمال شان در حال حاضر کم میباشند کمترین احتمال ترویج را دارا میباشند و شاید هم در آینده نیز رشد نکنند (جدول ۲۱، راپور عمومی دیده شود). ترویج استفاده دوباره از مرغ های کلان و مرغابی ها نظر به مناطق درزون ها متفاوت میباشند که جزئیات آنرا میتوان در ضمیمه ۲۱ راپور عمومی مشاهده نمود.

مرغ های کلان و مرغابی ها

سروری سمارت فود آینده افغانستان در مورد موجودیت مرغ های کلان و مرغابی ها نیز معلومات جمع آوری نموده است که هر دو نوع از این پرند گان در بعضی از مناطق افغانستان و مناطق آسیا بخش مهم غذا مردم را تشکیل می دهد. مرغ های کلان و مرغابی هایکه در پرسشنامه سروری افغانستان لست گردیده اند عبارت اند از- فیل مرغ، مرغ صحرائی، کیکر، شتر مرغ، مرغ آبی و قاز می باشند. بر علاوه اینها از اشتراک کننده گان سروری در مورد موجودیت انواع دیگر مربوط همین خانواده که در لست شامل نبوده اند نیز پرسش به عمل آمده است.

موجودیت تمام انواع مرغ ها نظر به گذشته کاهش پیدا نموده و بیشتر از ۸۱,۹ درصد از اشتراک کننده گان فیل مرغ را به حیث غذا مروج این خانواده خاطر نشان ساخته اند

جدول شماره ۱۴: درجه بندی مرغ های کلان و مرغ آبی ها حسب جواب اشتراک کننده گان لست شده در مواد ممد سروی و دیگر

مرغ های کلان و مرغ آبی ها						
شماره	NUS	حال حاضر		زمان والدین		زمان نیاکان
		فربکویسی	فیصدی	فربکویسی	فیصدی	فربکویسی
۱	فیل مرغ		۸۱/۹		۸۵/۷	۸۵/۵
۲	مرغابی		۷۶/۰		۸۳/۷	۸۳/۴
۳	کبکر		۶۴/۶		۷۱/۴	۷۱/۱
۴	قاز		۶۱/۱		۶۸/۱	۷۰
سایر دیگر که در راپور ۸ کشور دیگر ذکر نشده اند						
۱	هیچ کدام					

است که ۸۸,۲ درصد از اشتراک کننده گان سروی انرا تائید نموده اند و در مقابل پرنده که از همه کمتر قابل دریافت بوده خروس صحرایی گفته شده است که تنها ۱۳,۸ درصد اشتراک کننده گان موجودیت آنرا تائید نموده اند. در عین حال حدود ۸۰ درصد از جواب اشتراک کننده گان موجودیت کبوتر صحرایی و کبک را در حال حاضر تائید نموده اند، در حالیکه موجودیت سی سی توسط ۵۸ درصد از اشتراک کننده گان راپور داده شد است. طبق راپور خروس صحرایی و سی سی هر دو نسبت به گذ شته کاهش یافته اند. پرنده گان خورد دیگر که توسط ۱۰ و یا بیشتر از اشتراک کننده گان راپور داده شده اند عبارت از گنجشک خانگی، بودنه و شارو بودند (به جدول ۱۵ مراجعه شود).

انواع غذاهای فراموش شده و کم استعمال پرنده گان کوچک

در سروی سمارت فود آینده افغانستان، مورد موجودیت و استعمال پرنده گان کوچک که در بعضی از مناطق بخش مهم غذا ها را تشکیل میدهند نیز معلومات جمع آوری گردیده است. پرنده گان کوچک که در پرسشنامه سروی افغانستان لست گردیده اند عبارت از: کبوتر های اهلی و صحرایی، خروس صحرایی، کبک و سی سی میباشند. همچنان از اشتراک کننده گان در مورد انواع دیگر پرنده گان که شامل لست نیستند ولی در مناطق ایشان دریافت گردیده و استفاده می گردند نیز پرسش به عمل آمده است.

از جمله پرنده گان که بیشتر موجود بوده واز گوشت اشن استفاده میشود کبوتر بوده

جدول شماره ۱۵: درجه بندی پرنده گان کوچک حسب جواب اشتراک کننده گان، لست شده در مواد ممد سروی و دیگر

پرنده گان خورد						
شماره	NUS	حال حاضر		زمان والدین		زمان نیاکان
		فربکویسی	فیصدی	فربکویسی	فیصدی	فربکویسی
۱	کبوتر		۸۸/۲		۸۵/۹	۸۴/۵
۲	کبک		۸۴/۶		۹۱/۴	۹۱/۰
۳	قمری (فاخته)		۸۳/۱		۸۰/۷	۷۹/۴
۴	بودنه (سی سی)		۵۸/۰		۶۸/۹	۷۰/۳
سایر دیگر که در راپور ۸ کشور دیگر ذکر نشده اند						
۱	گنجشک خانگی	۱۹	۱/۸	۲۱	۲/۰	۲/۰
	کلاغ (زاغ ماده)	۱۵	۱/۴	۱۸	۱/۷	۱/۷
	مینا (شارو)	۱۲	۱/۲	۱۳	۱/۲	۱/۲

چانس ترویج و یا تکثیر دوباره پرنده گان مذکور به موجودیت آنها ارتباط می گیرد. طوریکه چانس ترویج استفاده کبوتر و کبک بیشتر بوده در حالیکه چانس ترویج استفاده خروس وحشی کمتر تلقی شده است (جدول ۲۳ راپور عمومی دیده شود). همچنان طوریکه در ضمیمه های ۲۲ و ۲۳ راپور عمومی ذکر گردیده است، موجودیت و احتمال ترویج و تکثیر هریک از پرنده گان نظر به مناطق در زون های زراعتی متفاوت میباشد.

انواع غذاهای فراموش شده و کم استعمال مربوط انواع ماهی ها

در هنگام مطالعات ابتدایی که با مرور اسناد و راپور های برنامه های تمویل کننده گان پروژه ها صورت گرفته، نشان می دهد که علاقه مندی به پرورش و تولید ماهی ها در کشور و بخصوص در ولایات جنوبی در این اواخر بیشتر گردیده است. به همین ملحوظ در سروی سمارت فود آینده افغانستان یک بخش برای ماهی ها نیز مختص گردید و شامل لسست سواننامه سروی گردیدند. در سروی افغانستان ۵ نوع از ماهی ها شامل - تروت ماهی های آب سرد، گراس و ماهی های آب گرم، تیلایا، ماهی گربه و نوع بانگوس در لسست مواد ممد سروی شامل گردیده و برعلاوه از اشتراک کننده گان خواسته شده تا در مورد سایر انواع که در لسست شامل نیستند و آنها در مورد استفاده و موجودیت شان معلومات دارند، را نیز ارائه کنند.

به اساس راپور سروی، ماهی گراس و ماهی آب گرم که ۵۰,۸ درصد اشتراک کننده گان تأیید نموده اند از جمله ماهی های هستند که از آنها بیشتر بحیث غذا استفاده میشوند.

ماهی تراوت و ماهی آب سرد در ردیف دوم از لحاظ موجودیت و استفاده قرار گرفته است. ماهی های تیلایا و پشک ماهی از جمله ماهی های اند که در ردیف پائین قرار داشته اند، در حالیکه استعمال ماهی نوع بانگوس بحیث غذا توسط ۴۳,۶ درصد اشتراک کننده گان راپور داده شده است. به اساس ارقام سروی معلوم گردیده که استعمال تمامی انواع ماهی ها نظر به گذشته کاهش یافته است. انواع ماهی های دیگری که در لسست مواد ممد سروی شامل نبوده و توسط اشتراک کننده گان سروی گزارش شده اند شامل - شیر ماهی بوده که بعد از تدقیق معلوم گردید که ماهی بانگوس و شیر ماهی هر دو عین نوع میباشند. شیر ماهی به نسبت داشتن طعم خوب و استخوان های نرم بیشتر مورد پسند مردم بوده و شیر ماهی با ماهی های گراس و پشک ماهی قرابت نزدیک داشته و بانگوس در ردیف سوم از لحاظ موجودیت و استفاده توسط اشتراک کننده گان سروی گزارش گردیده و هم در لسست انواع دیگر ماهی ها از نام شیر ماهی یاد آوری شده است که خود دلالت بر استعمال بیشتر شیر ماهی یا بانگوس مانند ماهی گراس و تراوت دارد.

چانس ترویج و تکثیر ماهی بانگوس به اساس جواب ۶۲,۶ نزد اشتراک کننده گان بیشتر است و میتوان آنرا در سیستم آبیزی پروری (پرورش ماهی) شامل ساخت. ماهی تراوت و ماهی آب سرد با در نظر داشت ۵۷,۲ درصد جواب اشتراک کننده گان از نقطه نظر برگشت و زرع در ردیف دوم قرار داشته در حالیکه پشک ماهی از جمله ماهی های میباشد که چانس ترویج و کشت آن از همه کمتر گزارش شده است. تکثیر ماهی ها در

برای معلومات بیشتر در این مورد به ضمیمه ۲۴ و ۲۵ راپور عمومی مراجعه شود.

حوض های آب، چشمه ها و دریا ها نظر به آب و هوای مناطق افغانستان فرق میکند،

جدول شماره ۱۶: درجه بندی ماهی ها حسب جواب اشتراک کننده گان، در مواد ممد سروی و لست شده دیگر

ماهی							
شماره	NUS	حال حاضر		زمان والدین		زمان نیاکان	
		فیکوینسی	فیصدی	فیکوینسی	فیصدی	فیکوینسی	فیصدی
۱	ماهی آب گرم		۵۰/۸		۵۴/۰		۵۳/۱
۲	ماهی آب سرد		۵۰/۵		۵۸/۸		۴۷/۷
۳	بانگوس		۴۳/۶		۴۷/۱		۴۷/۰
سایر دیگر که در راپور ۸ کشور دیگر ذکر نشده اند							
۱	شیر ماهی	۴۳	۴/۱	۶۹	۶/۶	۶۹	۶/۶

مورد توجه قرار داد. (۲) مرغ های کلان و مرغ های آبی _ هیچ کدام؛ (۳) گنجشک خانگی، کلاغ، قمری (نیز در مواد ممد سروی ذکر شده بود)، شارو؛ و (۴) ماهی ها، شیر ماهی یا بانگوس ها قسمیکه قبلا تذکر گردید.

پیشنهادات بر اساس یافته های سروی سمارت فود آینده

تیم تحقیقاتی FSF برای درک بهتر و ادغام NUS شناسایی شده در سیستم غذایی کشور و استفاده کامل از ظرفیت آن برای بهبود وضعیت امنیت غذایی و تغذیه کشور، پیشنهادات ذیل را ارائه می دارد.

۱. یک ارزیابی دقیق و مفصل در مورد ۳۹ NUS گیاهی و ۱۹ NUS غیر گیاهی در ولایات که وجود آنها به عنوان NUS گزارش شده است انجام شود، که این کار درک متمرکز و معقول تری از کشاورزی در قسمت اقلیم، بازاریابی و زیربنای تولید آینده این غذاهای فراموش شده و کم استفاده ایجاد خواهد کرد.

۲. بر اساس اکثریت پاسخ ها در سروی

غذاهای فراموش شده و کم استفاده خاص منشاء حیوانی که در لست مواد ممد سروی گنجانیده نشده بود

بعضی از حیوانات افغانی که در مواد ممد سروی گنجانیده نه شده بودند و توسط اشتراک کننده گان سروی از آنها نام برده شده با لست مکمل آن در جدول ۲۶ راپور عمومی ذکر گردیده است و همچنان شناسایی انواع حیوانات که توسط خود اشتراک کننده گان سروی، ارائه گردیده نیز قابل ارزش میباشند که درج آن در این راپور امر لازمی می باشد. لست غذاها با منشاء غیر نباتی مذکور که توسط ۱۰ و یا بیشتر از اشتراک کننده گان راپور داده شده اند، در جداول قبلی این گزارش نشان داده شده اند.

انواع از غذاها با منشاء غیر نباتی که حد اقل توسط ۱۰ اشتراک کننده راپور داده شده عبارت اند از: (۱) حیوانات پستاندار آهو و بزهای دشتی، که در گذشته ها به تعداد بیشتر موجود بوده و ممکن است به حیث غذا های فراموش شده و کم استفاده انرا

۳. افغانستان باید با کشورهای که غذاهای خود را با موفقیت شناسایی کرده اند و از قبل برنامه هایی را برای تولید و مصرف آن آغاز کرده اند از نزدیک کار کند و از تجارب آنها استفاده کند. با توجه به معلومات و دانش محدود در مورد FSF در سراسر جهان، شریک ساختن تجارب و درسهای آموخته شده و داستانهای موفقیت در مورد ادغام و استفاده NUS در سیستمهای غذایی محلی یک امری حیاتی پنداشته میشود.

۴. مشارکت و همکاری بین ادارات دولتی، نهادهای کمک کننده، سازمان های توسعه ای به ویژه سازمان ملل متحد در درک اهمیت غذاهای فراموش شده و کم استفاده برای از بین بردن گرسنگی و ارزش آن برای دستیابی به اهداف برنامه SDGs ۲۰۳۰ در افغانستان و خارج از کشور بسیار مهم است.

محدودیت ها و مشکلات سروی سمارت فود آینده در افغانستان

تیم تحقیقاتی FSF در افغانستان محدودیت های زیر را در جریان انجام سروی در ۳۴ ولایت کشور شناسایی کرده است.

۱. جمع آوری معلومات ساحوی این سروی در اوج فصل زمستان در افغانستان (جدی- دلو) انجام شد، که به دلیل بارش برف سنگین در برخی از ولایت ها مشکلات دسترسی به بعضی از ساحات ایجاد کرد.

۲. با در نظرداشت مسایل فرهنگی و اجتماعی افغانستان مصاحبه با مردان برای مصاحبه کننده گان زن بلخصوص در مناطق روستایی که تمرکز اصلی این سروی نیز بوده، دشوار بود. از این خاطر مشارکت زنان در این سروی به دلیل عدم دسترسی سروی کننده گان زن

سمارت فود آینده، سه NUS بالقوه شناسایی شد. باید تلاش شود تا اولویت ادغام این سه NUS بالقوه در پالیسی ها و برنامه های عملیاتی مربوطه برای افزایش تولید، ذخیره سازی، توزیع و ترویج برای استفاده گسترده قرار گیرد. این سه NUS عبارت اند از:

۱) **ارزن ایتالیایی (Foxtail millet):** ارزن ایتالیایی در حال حاضر به عنوان یک غذا فراموش شده و کم استفاده که مصرف و استفاده از این نوع نبات از نسل های قبل کاهش یافته است، در اقلیم بارانی رشد و نمو خوبی دارد و برای هدف دوگانه- دانه برای مصرف انسان و علوفه برای حیوانات و همچنان ارزش غذایی بالا و غنی از عناصر کم مصرف، فایبر و انتی اکسیدانت را دارا می باشد.

۲) **عدس (Lentils):** عدس یا دال منجو در حال حاضر به عنوان یک غذا فراموش شده و کم استفاده که مصرف و استفاده از این نبات از نسل های قبل کاهش یافته است، در ابتدا از کشورهای دیگر به افغانستان وارد می گردید. در آب و هوای بارانی تولید می شود، و منبع غنی پروتین مورد استفاده در خوراک های افغانستان است.

۳) **ماهی بانگوس (شیر ماهی):** بطور معمول در بسیاری از کشورهای آسیایی قابل استفاده میباشد، و توانایی زنده ماندن در فضاهای محدود و تنگ را دارند، به راحتی در فارم های پرورش ماهی از جمله بندهای ماهی آب گرم افغانستان که در حال گسترش هستند پرورش یابد. ارزش غذایی این نوع ماهی بسیار زیاد است که میتواند مواد و عناصر غذایی اساسی را به رژیم غذایی افغانستان اضافه کرد.

اند، ضرورت به تحقیقات بیشتر در مورد دانش موجود و مورد نیاز زراعتی و تخصص داخلی جهت تولید و توزیع غذاهای فراموش شده و کم استفاده جهت استفاده داخلی بوده و یا تولید آنها با میزان بیشتر با در نظر داشت سازگاری آنها با محیط و اقتصادی بودن غذاها میباشد. جهت تولید انواع ماهی های که شامل غذا های فراموش شده و کم استفاده میباشند، ضرورت به ارزیابی اساسات تخصصی بیشتر نیاز حس می گردد. از اینرو بهتر خواهد بود تا جهت شامل نمودن سمارت فود آینده افغانستان در برنامه ملی جامع اولویت توسعه زراعت و کشاورزی و برنامه اولویت ملی کشاورزی یک ارزیابی بخش های تخصصی موجوده و چالش های ممکنه آن صورت گیرد.

در برنامه کمتر از حدی قبلا برنامه ریزی شده بود.

۳- برخی از ولسوالی های ولایت های انتخاب شده برای این سروی به دلیل نگرانی های امنیتی با وجود سهیم ساختن مردم محلی به عنوان سرویران، غیرقابل دسترسی بودند.

نتیجه گیری

غذاهای فراموش شده و کم استفاده (NUS) که از نظر مواد مغذی غنی، مقاوم در برابر آب و هوا، اقتصادی و قابل دسترس یا در منطقه سازگار و قابل تطبیق باشد، به حیث سمارت فود آینده افغانستان (Future Smart Food) در نظر گرفته شوند. بیشترین تولیدات زراعتی افغانستان از زمین های به دست می آید که کمتر از ۱۲ درصد از کل زمین های زراعتی و قابل زرع را تشکیل میدهند و از جمله مناطق قابل زرع ۴۰ درصد آن آبی و ۶۰ درصد للمی تشکیل می دهد که توسط آب باران آبیاری میشوند. با گسترش تولیدات و استفاده از چراگاهها و جنگلها برای پرورش حیوانات و شامل ساختن محصولات آنها به حیث غذا های فراموش شده و کم استفاده در جمع سمارت فود آینده میتواند باشد. تقریباً ۵۰ درصد تولیدات محصولات را افزایش دهند و فشار را بالای ۱۲ درصد منابع تولیدی افغانستان که زمین های زراعتی است، کاهش دهد. ایجاد تغیر و تنوع در تولید، با شامل کردن غذا های فراموش شده و کم استفاده و کشت محصولات فرعی همزمان با نباتات اصلی (انترکراپینگ) ممکن است تا تولید را الی ۴,۶۶ میلیون هکتار از زمین های قابل کشت للمی افزایش دهد.

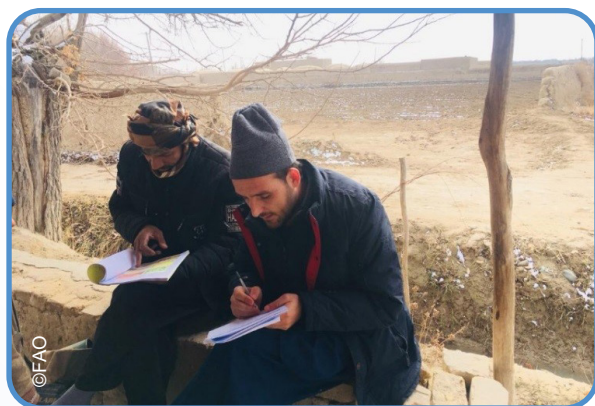
بر علاوه موجودیت ظرفیت های خوب در قسمت اولیت بندی غذا های فراموش شده و کم استفاده که در این سروی مشخص گردیده

ضمیمه ۱: تصاویر کارمندان ساحوی و اشتراک کننده گان

سروی سمارت فود آینده افغانستان

ضمیمه ۲: تصاویر از دوره آموزش جمع آوری معلومات ساحوی در انستیتوت تغذی و اقتصاد خانواده افغانستان

سـمـارت فـود آینده خنـه فـیـتـه افغانستان

معاونیت سازمان خوراک و زراعت ملل متحد در افغانستان
FAO-AF@fao.org
<http://www.fao.org/afghanistan/en>
@FAOAfghanistan
سازمان خوراک و زراعت ملل متحد
کابل، افغانستان

ISBN 978-92-5-134649-5

9 789251 346495

CB5454FA/1/09.21